

VOŠTANE – ČOVJEK I PROSTOR POČETKOM 19. STOLJEĆA

Sanja Buble

UDK: (316.334.55+528.4)(497.583 Voštane)“18“

Izvorni znanstveni rad

Sanja Buble

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine

Konzervatorski odjel u Splitu, Porinova 2, 21000 Split

sanja.buble@gmail.com

Oskudni povijesni izvori ne govore gotovo ništa o načinu života i organizaciji prostora Voštana u prošlosti pa su podaci iz austrijske katastarske izmjere provedene 1831. godine jedini povijesni izvor iz kojeg se čitaju socijalne, demografske i ekonomske prilike Voštana. Paralelnim čitanjem katastarskih karata, upisnika čestica zemlje i upisnika čestica zgrada upoznajemo elemente koji karakteriziraju kako prirodno okruženje, tako i organizaciju prostora proizašlu iz načina života i privređivanja. Kulturni krajolik Voštana zabilježen u katastru s početka 19. stoljeća je odraz tradicijskog načina života stočara koji se nije bitno mijenjao sve do polovice dvadesetog stoljeća.

Ključne riječi: *Selo Voštane, austrijska katastarska izmjera, povijesni izvori, prirodno okruženje, kulturni krajolik, primarni i sekundarni stambeno-gospodarski prostor, tradicijsko stočarstvo*

Selo Voštane položeno je na visoravni južnog obronka Kamešnice u istočnom dijelu Sinjske krajine, neposredno uz granicu s Bosnom i Hercegovinom. Geografski, geomorfološki i klimatski uvjeti šireg dinarskog prostora odredili su način života stanovnika Voštana, a time i način oblikovanja njihova obitavališnog prostora. Kulturni krajolik Voštana se tako razvijao u interakciji prostornih danosti i antropogenih struktura. U krševitom kraju koji oskudijeva plodnim tlom i vodom na oštroj planinskoj

klimi život se zasnivao na stočarstvu kao osnovnoj gospodarskoj djelatnosti, dok je obrada zemlje i uzgoj poljodjelskih kultura bio samo dopunska djelatnost.

U arheološkoj topografiji područja uz rijeku Cetinu kojoj pripada i sinjski kraj, prostor Voštana ističe se po prapovijesnim nalazištima. Između Gornjih i Donjih Voštana, na lokalitetu Gradina, smještena je prapovijesna gradina koja dominira prostorom Kamešnice i Cetinske krajine te se s nje vide daleka Kliška vrata, Brač i Hvar. Druga prapovijesna gradina položena je na krškoj zaravni između Grubišića i Lagatora u selu Ljut, a treća na vrhu brijega sjeverozapadno od zaseoka Varvodići u Rožama.¹ O naseljenosti šireg prostora u srednjem vijeku svjedoči nekropola sa stećcima na visoravni Trni, prirodnom prijevoju između Sinjskog i Livanjskog polja, na samoj hrvatsko-bosanskoj granici, na položaju zvanom Na mašete.² Povijesni izvori iz mletačkog i turskog doba malo govore o području Voštana – ono je bilo zanimljivo isključivo kao prostor ratnih sukoba između Venecije i Turske, kao granično područje koje je ratnim osvajanjima nekad pripadalo jednoj, a nekad drugoj državi, sve do uspostave granice 1718. godine kada je konačno pripalo Veneciji. Poslijeratnim migracijama stanovništva na koje je, uz konačan završetak rata, utjecala i državna vlast, započelo je naseljavanje prekocetinskih sela (nekad nesigurnih prostora sjeverno od rijeke) – što je potaknulo naseljavanje brdovitih mjesta Roža, Tijarica i Voštana.³ No, kulturni krajolik Voštana počeo se formirati i prije završetka tursko-mletačkih ratova kada su mnogi seljaci cetinskog kraja tjerani siromaštvom odlazili na udaljene planinske neobrađene dolove gdje su obrađivali zemlju muslimanskih gospodara.⁴ Uspostavom živih trgovačkih veza između Mletaka i Bosne jedan od karavanskih putova vodio

1 Ante Milošević, *Arheološka topografija Cetine*, Split, 1998., 252, 296

2 Isto, 268 Položaj istovremenog naselja u odnosu na nekropolu sa stećcima nije poznat jer na prostoru Zagore gotovo i ne postoje istražena kasnosrednjovjekovna naselja. Ivan Alduk, „Odakle stećci u Dalmaciji“, *Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja*, Zagreb, 2007., 645

3 Josip Ante Soldo, *Sinjska krajina u 17. i 18. stoljeću II*, Sinj, 1997., 15 - 17

4 Tako je opći providur Marino – Antonio Cavalli članovima obitelji Marka Babića, Mate Balića, Nikole Akrapa, Antuna Matica, Duje Đontijića (Đonlića?) i Jure Marića dopustio „da mogu odlaziti kao što su odavna radili, obrađivati zemlje u Gornjim Voštanima koje su pripadale Mehmed begu Atlagiću. Providur ih je oslobodio plaćanja carina i drugih nameta kod prijelaza granice.“ J.A. Soldo, *Sinjska krajina II*, 79

je preko Buškog blata i Voštana prema Sinju i Splitu.⁵ Trgovačke karavane prenosile su i bolesti, tako da je val kuge 1782.-1784. godine odnio mnoge živote u srednjoj Dalmaciji i Splitu. Zbog toga je pooštrena kontrola granica i graničnih prijelaza te je uspostavljen vojno-sanitarni kordon kojim je omogućeno sigurno kretanje ljudi i robe od granica do odredišta. Na sinjskom se području granice prema Bosni tada nalazilo 65 stražarnica, na području Voštana *vojarna Voštane – pojata*.⁶

Nakon pada Venecije prosperitet Zagore, siromašne i opustošene ratovima, nije bio zanimljiv novim gospodarima – niti za vrijeme prve austrijske uprave (1797.-1805.) ni za kratke francuske uprave (1806.-1813.). Tako je prostor Zagore sveden na „*borderland*“, daleku granicu prema turskom svijetu, obilježenu hajdučijom, glađu i sanitarnim kordonom.“⁷ Godine 1806. na području Habsburške monarhije počele su pripreme za uvođenje novog sustava oporezivanja prihoda od poljodjelstva, jedinstvenog za čitavu državu, radi čega je bilo potrebno načiniti inventar svih poreznih obveznika i njihove imovine, odnosno uspostaviti stabilni katastar. Katastarska izmjera je započela 1817. godine, a izmjera Dalmacije koja je obuhvaćala područje od Karlobaga do Boke trajala je od 1823. do 1838. godine. U skladu s upravno-teritorijalnim ustrojem Habsburške monarhije Dalmacija je bila podijeljena na četiri okruga (Zadarski, Splitski, Dubrovački i Kotorski), svaki od njih na kotareve, a svaki kotar na katastarske općine. Katastarska općina Voštane pripadala je Sinjskom kotaru Okruga Split.⁸

Oskudni povijesni izvori ne govore gotovo ništa o načinu života i organizaciji prostora Voštana u prošlosti pa su podaci iz austrijske katastarske izmjere provedene 1831. godine jedini povijesni izvor iz kojeg se čitaju socijalne, demografske i ekonomske prilike Voštana.⁹ Stoga se proučavanjem

5 Isto, 189 - 190

6 Isto, 71 - 72

7 Josip Vrandečić, „Modernizacijski procesi 19. stoljeća“, Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja, Zagreb, 2007., 271

8 Mirela Slukan Altić, „Povijest stabilnog katastra Dalmacije – u povodu 170. obljetnice Arhiva mapa za Dalmaciju (1834.-2004.)“ Građa i prilozi za povijest Dalmacije 19, Split, 2003., 13 - 17

9 O značaju austrijske katastarske izmjere u proučavanju prošlosti malih mjesta koja oskudijevaju drugim povijesnim izvorima govori N. Bajić Žarko. Nataša Bajić - Žarko, Dugobabe u katastru prve polovice 19. stoljeća, Split, 2008.

katastra upozna je ne samo tadašnji povijesni trenutak nego se prepoznaje i bliža prošlost koja je ostavila tragove u prostoru, a isto tako i nagovještaj daljnjih transformacija kulturnog prostora.

Katastar općine Voštane (Comune Vostane con Roxe), kotar Sinj (Sign), čuva se u Arhivu mapa za Istru i Dalmaciju u Splitu pod inventarskim brojem 152. Obuhvaća niz dokumenata koji se odnose na prvu katastarsku izmjeru iz 1831. godine te reambulaciju katastarske općine iz 1874. i 1878. godine¹⁰. Najznačajniji dokumenti za poznavanje prostora u prvoj polovici 19. stoljeća su originalni planovi prvoga službenog premjera iz 1831. godine - ukupno 20 listova (Fog.I - XX) u mjerilu 1:2800 i jedan dodatak za više listova (Allegato in doppia Scala alla mapa Originale) u mjerilu 1:1440, Zapisnik čestica zgrada (Protocollo delle particelle degli edifizii) iz 1832. godine, Zapisnik čestica zemlje (Protocollo delle particelle dei terreni) iz 1832. godine, Elaborat porezne procjene (Operato dell'estimo censuario del Comune di Vostane) iz 1840. godine, Zapisnici omeđivanja koji obuhvaćaju skicu opisa granice katastarske općine, Preliminarni opis granice iz 1831. godine i Definitivni opis granice iz 1832. godine, Iskaz naziva predjela otoka, dolina, rtova, luka, putova, jezera, rijeka i močvara iz 1830. godine, Popis zgrada sela i svih zaseoka u katastarskoj općini prema broju čestica zgrada i kućnom broju te s naznakom vlasnika, tipa kuće i s naznakom godišnje kućarine iz 1846. godine. Svi su dokumenti pisani talijanskim jezikom, a imena i prezimena vlasnika katastarskih čestica, nazivi kućišta, zaselaka, sela i predjela te toponimi transkribirani su u duhu talijanskog jezika (stoga se isto ime ili toponim ne piše uvijek na isti način). U Zapisniku čestica zemlje i u Zapisniku čestica zgrada daje se površina čestice (površina parcela nije se izračunavala na terenu, već mjerenjem na iscrtanoj karti, a pod površinom građevine, kao što u rubrici zapisnika i piše, podrazumijeva se površina građevinske parcele - area compreso lo spazio del cortile, a ne same građevine). (Sl. 1)

Prema definitivnom opisu granice općine Voštane (Vostane - Descrizione definitiva dei Confini del Comune)¹¹ od 23. travnja 1832. godine katastarska općina Voštane imala je površinu od 6212 jugera i 721 kvadrat-

10 Popis svih dokumenata koji se odnose na katastarsku općinu Voštane donosi N. Bajić - Žarko. Nataša Bajić - Žarko, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju, Katastar Dalmacije 1823.-1975., Split, 2006., 744

11 HR DAST 152 AMID, kutija 889

nih klaftera¹², odnosno 3.575,27 ha, a obuhvaćala je 2189 čestica. U smjeru istok – zapad imala je duljinu od 4700 hvati, odnosno 8,91 km, a u smjeru sjever – jug 3500 hvati, odnosno 6,64 km. Na zapadu graniči s Rudom, na istoku (sjeveru) s Otomanskom državom, na jugu s općinama Kamensko i Tijarica, a na zapadu s Grabom. Granice katastarske općine utvrđene 1831. poklapaju se s današnjim granicama katastarske općine, a sjeveroistočna granica katastarske općine Voštane, odnosno granica s Turskom definirana mirom 1718. godine ide linijom današnje granice između Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Na području Voštana početkom 19. stoljeća uz obradive dočiče i uz pašnjake na Kamešnici živio je 551 stanovnik u devedeset obitelji koje su stanovale u osamdeset i sedam kuća u zaseocima (komšilucima) i izdvojenim stambeno-gospodarskim sklopovima pojedinih rodova sela Rože i Voštane.¹³ Za razliku od zbijenih sela na obali i otocima, zagorska su sela razbijenog tipa – svaki je rod živio na svom malom, odvojenom prostoru – zaseoku. Zaseoci su najčešće odvojeni oranicama i pašnjacima, a ponekad su se smjestili neposredno jedan do drugoga tvoreći naoko jedinstvenu aglomeraciju, iako je svaki rod smješten na svojem prostoru i točno se znalo što je čije. Selo Voštane (Fog. XI) tvorili su rodovi Babića (Babich) i Đonlića (Gionlich) koji su se smjestili jedan do drugoga, zapadno od njih, uz put koji je preko Roža vodio u Sinj, živjeli su Akrap (Akrap), sjeverozapadno od njih, Čaleta (Chialeta). Nedaleko križanja puta koji je s juga, iz Tijarice, vodio u središnji dio naselja i prema sjeveru u Gornje Voštane pa dalje prema Bosni te odvojka prema Đonlićima je crkva Imena Isusova. Dalje prema jugu živjeli su Vukasi (Vucas – Fog. XIV), Grubišići (Grubissich – Fog. XIV), Šipići (Sippich, Fog XIII) i Blaževići - Bandovi (Blasevich, Fog XVIII). U zaseocima Roža (Roxe, Fog IX) živjeli su Roguljići (Rogulich), Pavlinušići (Paulinussich), Babići (Babich), Varvodići (Varrivodich), Živaljići (Živaglich), Knezovi (Knes, Fog. VIII). U Rožama je crkva Gospe od Zdravlja. Osim zaseoka, u Zapisniku čestica zemlje i na

12 Metrički mjerni sustav u naše je krajeve uveden 1871. godine. Stoga su u izmjeri upotrebljavane donjoaustrijske mjere za duljinu i površinu: klafter (hvat), kvadratni klafter (četvorni hvat) i juger (jutro). U nastavku teksta rabiće se hrvatski izrazi za donjoaustrijske mjere koji su se zadržali u upotrebi sve donedavno.

1 hvat= 1,896m; 1 četvorni hvat=3,6 m²; 1 jutro= 1600 četvornih hvati=5.755 m²

13 Prema današnjem teritorijalnom ustroju na području k.o. Voštane nalaze se tri sela – Voštane, Rože i Ljut koja teritorijalno pripadaju Gradu Trilju.

planovima zabilježene su brojne staje izgrađene na osamljenim položajima udaljenih pašnjaka kao Mrčelina zidina (Marcelina sidina, Fog. I), Jarkovište (Iarcoviste, Fog VI), Kruškovac (Kruskovaz, Fog XV), Gornje Voštane (Gorgne Vostane, Fog. VII). Organizacija prostora - položaj zaseoka u odnosu prema obradivim poljima, dočićima i pašnjacima, njihova izoliranost u prostoru ili međusobna povezanost te povezanost s crkvama kao središtima zajedničkog života čita se iz listova u mj. 1:2880, a organizacija domaćinstava prema dodatku u mjerilu 1:1440.

Karte katastarske izmjere (*Fogli Originali N° 20-1, Provincia Dalmatia, N° 233 Comune Vostane, Circolo di Spalato, Dist cens di Sign*) crtežima veličine 25x20 palaca (65x52 cm) u mjerilu 1 palac=40 hvati, odnosno 1:2880, prikazuju područje veličine 1000x800 hvati¹⁴, odnosno 1.896,40x1.517,12 m, što je približno 2,88 km². Složene su tako da, počevši od krajnjeg sjeverozapadnog dijela općine, prikazuju prostor od sjevera i zapada prema jugu i istoku. Na posebnoj skici prikazana je veza listova - redosljed karata po brojevima i oznake sekcija kako bi se karte mogle povezati. Svaka je karta označena svojim brojem i oznakom sekcije. Na svakom su listu potpisani sudionici izmjere – na donjem lijevom uglu svih listova Biscontini, a na donjem desnom uglu Predanzani (listovi IV, XIII, XVII, XVIII, XIX i list uvećanja) te Stošić (svi preostali listovi i list uvećanja).¹⁵ Granice parcela i sve oznake crtane su crnim tušem. Brojevi čestica zgrada napisani su crnim, a brojevi čestica zemlje crvenim tušem. U karte su unesene korekcije tijekom reambulacije 1874. i 1878. godine crvenim tušem (nove zgrade su označene šrafaturom). Bojom je označena namjena svake pojedine parcele: livade (*prati*) su bojane svijetlom zelenom bojom, vrtovi (*orti*) tamnijom zelenom iscrtkanom crnim crticama, obradive površine (*arativo*) ružičastom, šume (*boschi*) tamno sivom bojom, vode (*torrente, stagno d'aqua*) plavom bojom, kuće (*casa d'abitazione, stalla, casa economica*) svijetlo, a

14 Temeljna mjera za duljinu, bečki hvat (*klafter*) duljine 189,6 cm, dijeli se na 6 stopa (*fuss*) po 31,6 cm, a svaka stopa sadrži 12 palaca ili cola (*zoll*) duljine 2,6 cm. Zlatko Herkov, „Prinosi za upoznavanje naših starih mjera za dužinu i površinu“ Zbornik historijskog zavoda JAZU, vol. 8, Zagreb, 1977., 167

15 Pietro Biscontini iz Firula sudjelovao je u izmjeri Dalmacije kao visokoobrazovani stručnjak, Mihovil Stošić iz Udbine (školovan u Francuskoj) sudjelovao je kao tehnički pomoćnik, a Ivan Predanzani iz Pirana kao pristav, pomoćnik, volonter ili figurant. M. Slukan Altić, „Povijest stabilnog katastra Dalmacije“, Građa i prilozi za povijest Dalmacije 19, 26-27

crkve (*chiese*) tamnije crvenom bojom,¹⁶ dodatno označene križem. Parcele koje nisu povoljne za obrađivanje, ali su imale gospodarsku namjenu – pašnjaci (*pascoli*) nisu obojene.¹⁷ Te su parcele označene simbolima i/ili velikim slovima: crtež stilizirane grupe stabala koja bacaju sjenu označava pašnjak sa stablima ili grmljem (*pascolo con cespugli*, *pascolo con piante*, *pascolo d'alberi mezzani*), kratica P. označava pašnjak - *pascolo*, a kratice P.C. i C. općinski pašnjak- *pascolo comunale*. Na pojedinim je listovima, uz uobičajenu sivu boju, parcela šume dodatno označena grafičkim simbolom – stablom sa sjenom ili kraticom A.M. (*bosco d'alberi mezzani*), općinske su šume označene kraticom B.C. (*bosco comunale*), a državne B.S. (*bosco statale*). Na kartama je upisana namjena parcela specifičnih za ruralni prostor: guvno (*aja*) i sjenik (*fenile*), neobrađene površine označene su kraticom inc (*incolto*), a obradive površine na ugaru obojene ružičastom bojom označene su kraticom Veg. (*vegro*). Na kartama su upisani nazivi sela i zaselaka (uspravnim tiskanim slovima) te toponima (kosim slovima). Za razliku od popisa naziva predjela u Iskazu naziva predjela otoka, dolina, rtova, luka, putova, jezera, rijeka i močvara¹⁸ i u Definitivnom opisu granica u kojima se navode predjeli pod nazivom Donji Voštani, Gornji Voštani, Krivodol, Ljut, Dočići, Miljen i Rože te doline Liskova draga i Varvodića draga, karte i Zapisnik čestica zemlje bogatiji su toponimima. Toponimi se odnose na osobitosti reljefa (Rebruše, Dolci, Osoje, Draga, Krivi dolac, Razdolje, Brižina, Krivoda, Kose), biljnog pokrova (Jelinak, Javorovac, Trnovac, Kruške, Ripište, Kruškovac), nastali su i prema imenima vlasnika parcela (Mrčelina ograda, Mrčelina zidina, Roguljić dolac), označavaju mjesta koja imaju važnu ulogu u životu stanovnika (Kod lokve, Podubanice¹⁹), a zabilježeni su i toponimi Seline, Podgradina, Nuga, Tovarnica, Jarkovište.

16 Korištenje boje u prikazima gospodarske namjene parcela bilo je standardizirano. Isto, 33

17 Karte Dugobaba iz 1829. godine su doslovno ispunjene bojama, ne postoje neobojene površine budući da u Zapisniku čestica zemlje općine Dugobabe ne postoji razlika između livada i pašnjaka, iako se u tradicijskom gospodarstvu livada obrađuje, kosi, te se sijeno sprema za prehranu stoke zimi, a prirodni se pašnjaci koriste za slobodnu ljetnu ispašu. N. Bajić – Žarko, Dugobabe u katastru prve polovice 19. stoljeća, Prilozi: Katastarski planovi općine Dugobabe 1829. god. i Upisnik čestica zemalja 1830.

18 HR DAST 152 AMID, kutija 889

19 Podubanice – Podube – Poduble označavaju područje pod bunarom. *ubao*, *gen. ubla* u značenju voda Petar Skok, Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, Zagreb, 1973., 533

Uz katastarske listove i zapisnike čestica zgrada i čestica terena koji dokumentiraju vlasničke odnose i u kojima je uz ime i prezime vlasnika upisan i broj kuće,, dragocjene podatke o samim stanovnicima Voštana te o geografskim osobitostima i organizaciji prostora daje Elaborat porezne procjene (Operato dell'estimo censuario del Comune di Vostane). Žitelji Voštana živjeli su skromno i siromaški od stočarstva kao primarne grane privređivanja. Bavili su se uzgojem ovaca i koza (na području općine pobrojano je 2084 ovaca i 2031 koza). Za prehranu domaćinstava uzgajali su goveda (ukupno 90 krava, 85 teladi i 8 bikova) i svinje (ukupno 67 komada), a u obradi zemlje i za prijevoz tereta koristili su volove, magarce i konje (129 volova, 6 magaraca i 35 konja). Bogati domaćin imao je najviše 2 konja, 1 magarca, 1 bika, 3 vola, 2 krave, 2 teleta, 2 svinje, 250 ovaca i 200 koza. Kokoši je bilo malo, a uzgajane su za prodaju na sinjskoj tržnici. Zaseoci su izgrađeni neposredno uz obradiva polja, na rubu obradivog i neobradivog tla, što pokazuje smislen odnos stanovnika prema okolišu: škrtla zemlja čuvala se za usjeve. Uzgajalo se svega nekoliko vrsta žitarica: ječam, raž, krupnik, proso, rijetko pšenica, ponegdje kukuruz; zrnje je služilo za prehranu, a slama od pšenice ozimice²⁰ ili od raži za pokrivanje krovova. Ocjenom kvalitete tla koja je provedena nakon izmjere i popisa svih čestica i njihovih vlasnika, utvrđene su četiri kategorije obradivog tla, odnosno četiri porezne klase: u tla prve kategorije svrstano je krševito zemljište položeno u dolinama i dolcima, s plitkim slojem meke obradive zemlje iz koje je tu i tamo provirivala pokoja stijena. Plitki sloj zemlje nije dopuštao dublje oranje pa su prinosi bili slabi. Na takvim parcelama uzgajala se najviše raž, ječam, ponegdje pšenica (ali rijetko). Kao ogledni primjer, odnosno tipična parcela (campione) prve klase, određena je čestica broj 899 veličine 1 jutra i 1475 četvornih hvati koju je na području Podvornica (Podvornizze), neposredno uz centar sela (Fog. XI), posjedovao Jakov Đonlić. Sličnih karakteristika, ali sa slabijim prinosima zbog svog položaja na nagnutom terenu ili u dolinama izloženim vjetru i hladnoći bila su tla druge kategorije. Na njima se uzgajala raž, ječam i krupnik, rijetko pšenica. Kao ogledni primjer (campione) tla druge klase, određena je čestica broj 520 površine 875 četvornih hvati koju je na području Podube (Podubanizze) u Gornjim Voštanima (Fog. VII) posjedovao Pavao Babić. Kamenite parcele na brežuljcima i na većoj nadmorskoj visini s malo plitke zemlje na kojima

20 Dinka Alaupović Gjeldum, „Antropologija prostora (na primjeru sela Bitelić – Sinj)“ Mala biblioteka Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske, Zagreb, 2007., 18

se mogla uzgajati raž, krupnik i ječam, ali ne i pšenica, ocijenjene su kao tla treće klase. Kao primjer (campione) tla treće klase određena je čestica broj 717 površine 997 četvornih hvati koju je na području Bilova draga između Voštana i Gornjih Voštana (Fog. XI) posjedovao Mihovil Čaleta. Četvrtom kategorijom ocijenjene su parcele na ugaru (one koje su privremeno neobrađene te će se ponovo obrađivati za nekoliko godina), a položene su na planini, u dolcima izloženim djelovanju vode i oštre klime. Na takvim parcelama, za koje je kao primjer odabrana čestica broj 692, površine 1 jutra i 1 četvornog hvata, koju je na području Liskove drage (Fog. VII, XI) posjedovao Ante Čaleta, bit će moguće uzgajati otpornije žitarice: krupnik i raž, rjeđe ječam. Mali vrtovi s povrćem (Orti d'erbaggi) i gdjekad voćem (Orti con frutta) bili su najčešće u neposrednoj blizini kuća ili uz rub polja. U vrtovima se uzgajao kupus, kelj, salata, krumpir. Svi vrtovi klasificirani su u jedinstvenu poreznu klasu, a za primjer (campione) je uzet vrt veličine 155 četvornih hvati koji je pod brojem 914 posjedovao Nikola Babić uz put na predjelu Podvornica (Podvornitze, Fog. XI).

Najveći dio prostora uokolo sela i obradivih polja, na planinskim padinama tvorio je gotovo goli krš obrastao rijetkom planinskom travom - prostor pašnjaka (*pascoli*) sa škrtom ispašom. Iako su među njima bile velike razlike, svi takvi pašnjaci svrstani su u jednu jedinstvenu poreznu klasu, a za primjer je uzet veliki općinski pašnjak površine 1248 jutara i 1399 četvornih hvati (broj parcele 512, Fog. I, II, III, V, VI, VII, IX, X, XI).

Pašnjaci obrasli grmljem, makijom, (*pascoli con cespugli*), rjeđe šumarcima (*pascoli con alberi mezzani*), te oni s gdjekojim stablom hrasta ili graba koji su služili kako za ispašu, tako za prikupljanje drva za grijanje – šumoviti pašnjaci (*pascoli boscati*) – svrstani su u odvojenu poreznu kategoriju, a za primjer je uzeta parcela broj 220, površine 1 jutra i 1446 četvornih hvati koju je posjedovao Jakov Varvodić.

Travnatih livada (*prati*) bilo je manje, uglavnom u dolinama ili na visoravni. Sve livade su svrstane u jednu poreznu kategoriju, a za primjer je uzeta čestica broj 884 koju je na području Podvornica, u blizini crkve Imena Isusova, posjedovao Petar Babić (površina čestice bila je 682 četvorna hvata).

Šuma je bilo malo, na različitim predjelima. Podijeljene su u dvije porezne klase. U prvoj su guste šume graba, bijelog jasena, hrasta – za primjer je odabrana šuma Dujma Babića na predjelu Pod Ljut, južno od Akrapa (Fog. XI) – broj parcele 1005, površine 1408 četvornih hvata. U drugu su

poreznu kategoriju svrstane rijetke šume hrasta, jasena i graba prošarane pašnjacima koje su seljani koristili za ispašu koza i goveda. Kao primjer je uzeta parcela broj 1919 u vlasništvu općine Voštane (Fog. XIII, XVII I XVIII) koja se na predjelima Paripuša i Jelinak prostirala na površini od 219 jutara i 752 četvorna hvata. Zbog slobodne ispaše takve su se šume sve više smanjivale i pretvarale u pustopoljine s rijetkim stablima.

Škrta zemlja u poljima i dolovima bila je slabo obrađena – od ukupno 6212 jutara zemlje kojom su bile obuhvaćene livade, pašnjaci, šume i obradive površine bilo je obrađeno samo 268 jutara, odnosno 4%. Zemlja je obrađivana na tradicijski način, odnosno ustaljeni način obrade naslijeđen od starijih generacija nije se mijenjao niti unapređivao - kod oranja su se koristili volovi, a vršidba se ponegdje radila ručno, a ponegdje konjima.²¹ Prema procjeni službenika Monarhije uzrok slabih prinosa bili su tradicijski način obrade zemlje, neobrazovanost i lijenost stanovništva.²²

Uz stočarstvo i poljoprivredu stanovnici Voštana bavili su se i drvodjelstvom – proizvodili su kola za konjsku zapregu i jednostavan, nedorađen namještaj poput stolova, škrinja, kolijevki. Izrađivali su ga za svoje potrebe od bukova drva iz šuma preko granice (*conturni boschi ottomani*).²³

Trgovalo se na tržnici u Sinju (*la piazza di Sign*) udaljenom 17 milja (gotovo 129 km) i na pazaru u Aržanu (*il pazzara di Ersano*) udaljenom 7 milja (53 km)²⁴. Putovi kojima se putovalo iz Voštana, kao i oni koji su međusobno povezivali voštanske zaseoke bili su loši i neodržavani. Na mapama su označeni sljedeći putovi koji su povezivali Voštane s drugim općinama, Sinjem kao sjedištem kotara i Turskom: put koji je iz Sinja vodio

21 *Dettaglio dei lavori e delle spese di deduzione di tutti i generi di coltura del Comune di Vostane, Operato dell'estimo censuario del Comune di Vostane, HR DAST 152 AMID, kutija 709*

22 Ne čudi podcjenjivački odnos službenika Monarhije prema lokalnom stanovništvu – Austriji, baš kao ni prethodnim gospodarima (Turcima, Mlečanima) nije bio u interesu razvoj zagorskih sela: „temeljna oznaka venecijanskog vladanja, koja će doći do izražaja i kod francuske pa i kod austrijske uprave, jest da se na Dalmaciju gledalo *sa strateškog značenja*, a ne kao na zemlju koja pruža određenu vrijednost ekonomsko-političke naravi.“ Igor Karaman, „Privredni razvitak Dalmacije pod austrijskom upravom“ *Mogućnosti* 6, Split, 1965., 641

23 Bukove šume nalaze se na većim nadmorskim visinama Kamešnice.

24 1 milja= 4000 hvati = 7,586 km.

u Voštane i dalje u Tursku te povezivao Voštane i Rože (*Strada da Sign a Vostane per la Turchia*, Fog. VIII, IV, IX, X i XI, broj 1931), put koji je iz Graba vodio u Voštane (*Strada da Grab a Vostane*, Fog. XIII, XVII, XVIII, XIV i XV, broj 1921) i put koji je iz Voštana vodio u Tijaricu (*Strada da Vostane per Tierrize*, Fog. XIX, XV, XI i VII broj 1923). Ti putovi svjedoče o povijesnoj povezanosti mjesta s okolnim naseljima. Voštanski su zaseoci bili povezani i međusobno (broj 1922 put za Bandove, broj 1924 put u Gornjim Voštanima, broj 1925 put u Liskovoj dragi, brojevi 1926, 1927, 1928 i 1929 putovi u središtu Voštana, broj 1930 put u Čaletama, broj 1932 put Roguljića, broj 1934 put na području Miljana i broj 1933 put prema seoskoj lokvi sela Rože). Svi su putovi bili općinski. Na mapama su označeni crnom linijom i puteljci koji su kroz šume i pašnjake vodili iz udaljenih zaselaka prema crkvama u selima Voštane i Rože.

Svi vlasnici kuća i čestica zemlje na području Voštana bili su muškarci po zanimanju poljoprivrednici (*agricoltore*). Žene su rijetko posjedovale nekretnine i to samo kao udovice. Tako se u upisnicima javljaju samo dvije žene – Anđelka Pavlinušić (broj kuće 73) i Lucija Varvodić (broj kuće 64). One su upisane kao seljanke (*villica*). Na području Podvornica u Voštanima bilo je imanje kapelana don Josipa Akrapa (*parroco*). Najugledniji stanovnik sela bio je i njegov glavar – Marko Akrap iz Voštana (Akrap) 1831. godine²⁵ i Matija Varvodić iz Roža 1840. godine. Na području Voštana i Roža početkom 19. stoljeća nije bilo škole, pa niti u kući kapelana kao što je to bilo često u to vrijeme. Stanovnici su bili nepismeni. Stoga su glavar sela Matija Varvodić te Juraj Babić, Ante Čaleta, Jakov Akrap, Josip Đonlić, Ivan Pavlinušić i Ilija Roguljić kao izaslanici seljana (*deputati*) dana 8. rujna 1840. umjesto potpisom, potvrdili svoje slaganje s konačnom poreznom procjenom križem.

Svako domaćinstvo tvorila je kuća za stanovanje, staja ili više njih, poneka gospodarska kuća (kužina), dvorište koje je često bilo zajedničko za više obitelji istog roda. Uz staje su nerijetko bili ograđeni zagoni za stoku (u upisnicima označeni kao pašnjaci). Sve su građevine građene kamenom, starije uglavnom u suho, a novije kuće za stanovanje zidane su mortom. Pokrivene su ševarom (slamom), iako su se za pokrov upotrebljavale i kamene ploče. Kao što je to opisano u Zapisniku čestica zgrada sve kuće za stanovanje bile su prizemnice – *casa d'abitazione a pianterreno* (iako je

25 Potpisnik definitivnog opisa granice. *Descrizione definitiva dei confini del Comune*, HR DAST 152 AMID, kutija 709

upis katnosti kasnije prekrižen, osim kod jedne). Najčešće je svaka obitelj živjela u svojoj kući, iako je u nekima živjelo više obitelji u zajednici. Tek krajem devetnaestog stoljeća i početkom dvadesetog te stare jednodobne kuće su preoblikovane i nadograđene ili su pretvorene u staje, a izgrađene su nove katnice sa stajama u prizemlju i stambenim prostorom na katu.²⁶

Na kontaktu polja i stambeno-gospodarskog prostora bila su guvna. Guvna se nisu dijelila – bila su zajednička za više obitelji istog roda, a vršidba se obavljala po dogovorenom redu.

Važan dio inventara ruralnog prostora su lokve i bunari. U Elaboratu porezne procjene navodi se da postoji nekoliko bunara iz kojih se vodom opskrbljuju stanovnici i životinje. Oni su zabilježeni na listovima plavom bojom: seoska lokva Roža na predjelu Javorovac (*stagno d'aqua*, čestica 262, Fog. IX), lokva u posjedu Marka Grubišića na Osoju (*stagno d'aqua*, čestica 1668, Fog. XIV), bunar Petra Babića u Gornjim Voštanima (*cisterna*, čestica 513, Fog. VII), na općinskom pašnjaku na predjelu Podubanice zabilježen je potok (*un piccolo torrente d'aqua*, čestica 553, Fog. VII), na području Trnovac (Fog. XII) nalaze se lokva (*stagno d'aqua*, čestica 756) i bunar (*cisterna*, čestica 757), lokva Blažević Nikole na čestici 1815 (Fog. XVIII), na području Jelinak (Fog. XVIII) bila je seoska lokva (*stagno d'aqua*, čestica 1918) i lokva Šipića (*stagno d'aqua*, čestica 1892). S padina Kamešnice sjeverozapadno od Gornjih Voštana teku bujični potoci sve do Donjih Voštana (*torrente, fossa, potok* čestica 1935, 1936, Fog. VII i XI). Može se pretpostaviti da su u upisniku čestica zemlje i na listovima zabilježeni samo otvoreni bunari i lokve jer se dragocjena voda skupljala i u oku skrivenim bunarima presvedenim kamenim svodom, *čatrnjama*.

I crkve su bile skromne: stara crkva Imena Isusova u selu Voštane koja se spominje polovicom 18. stoljeća kada je pripadala župi Grab (krajem 18. stoljeća pripala je župi Tijarica) također je bila pokrivena ševarom. Na njezinu je mjestu tek 1935. godine podignuta nova crkva. Crkva Gospe od Zdravlja u Rožama također se spominje polovicom 18. stoljeća kao kamena građevina pokrivena kamenim pločama, obnovljena je, proširena i nadograđena 1888. godine. Neposredno nakon završetka austrijske katastarske

²⁶ Stambeno-gospodarske kamene katnice građene po ustaljenom tradicijskom predlošku karakteriziraju ruralni prostor Zagore od druge polovice devetnaestog pa sve do druge polovice dvadesetog stoljeća.

izmjere i Elaborata porezne procjene 1849. godine, uspostavljena je župa Voštane kojoj su pripale i Rože.²⁷ U zaseoku Bandovi (Fog. VIII, čestica 235) zabilježena je kapelica svetog Ivana Krstitelja (podigle su je tri obitelji iz roda Blaževića). Groblje je uz crkvu u Voštanima. (Sl. 2, 3 i 4)

Paralelnim čitanjem katastarskih karata, Upisnika čestica zemlje i Upišnika čestica zgrada upoznajemo elemente koji karakteriziraju kako prirodno okruženje, tako i organizaciju prostora proizašlu iz načina života i privređivanja. Najnaseljeniji prostor katastarske općine Voštane, područje Donjih i Gornjih Voštana, prikazan je na listovima XI i VII. (Sl. 5 i 6)

Uz sjeverni rub polja, sa sjeverne strane zaklonjeno šumom, razvijeno je središnje naselje Voštani. U njegovu zapadnom dijelu obitavao je rod Babića koji je činilo 15 obitelji, a u istočnom rod Đonlića s 5 obitelji. Staje Babića nižu se s obje strane puta na zapadnom rubu zaseoka. Povezane su zajedničkim dvorištima – radnim prostorima na otvorenom. Na zapadnom ulazu u zaseok su dva guvna. Budući da se po običajnom pravu guvna nisu dijelila, jedno od njih posjedovale su dvije, a drugo četiri obitelji. Kuće za stanovanje koncentrirane su na istočnom dijelu zaseoka, slobodno položene u zajedničkom (općinskom) prostoru. U njihovoj neposrednoj okolini su vrtovi, a južno i zapadno, na predjelu Podvornica su obradiva polja i livade koja zajedno sa zaseokom tvore jedinstveni stambeno-gospodarski prostor u kojem se odvijao život stanovnika ove male zajednice. Istočno od Babića su kuće Đonlića. Stambeno-gospodarski prostor Đonlića drugačije je organiziran: kuće za stanovanje i stambeno-gospodarski sklopovi (kuća za stanovanje, dvor i staje) pojedinih obitelji, iako izgrađeni u zajedničkom prostoru, udaljeniji su jedni od drugih. Uz svoju staju guvno je posjedovala smo jedna obitelj. Prema jugu se nižu livade i polja Đonlića, a također i na predjelu Podvornica – južno od Babićevih parcela. I Babići i Đonlići imali su posjede na visoravni Gornjih Voštana, na predjelu Podube, svom sekundarnom stambeno-gospodarskom prostoru. Na područje Gornjih Voštana vodila se stoka na ispašu tijekom ljetnih mjeseci, a obrađivala su se i polja sa škrtom zemljom. Na zapadnom dijelu Podube, baš kao i u domicilnom naselju, nižu se staje Babića, a na istočnom raštrkane staje Đonlića. Na isti način su podijeljene obradive površine, livade i pašnjaci – oni na zapadnoj

27 Mile Vidović, Splitsko-makarska nadbiskupija – Župe i ustanove, Split, 2004., 116

strani visoravni pripadali su Babićima, a oni na istočnoj Đonličićima.²⁸ Na rubu niza staja Babića trajno se nastanio Pavao Babić sa svojom obitelji. Moguće jest da je Pavao Babić zajedno s parcelama zemlje u Gornjim Voštanima naslijedio dio kuće u Donjim Voštanima u kojoj je neko vrijeme živio u zajednici sa svojom braćom (rođacima). Kad se odlučio odseliti, izgradio je kuću na svojoj zemlji u Gornjim Voštanima jer prema Upisniku čestica zemlje nije posjedovao zemlju na području Donjih Voštana.²⁹ Izgradio je kuću za stanovanje, prizemnicu, dvije staje i zagon za stoku okružene dvorištem. Drugo dvorište i pašnjak dijelio je s rođacima iz Donjih Voštana (Matijom Babićem). Tako se sekundarni stambeno-gospodarski prostor početkom 19. stoljeća počeo transformirati u domicilno naselje. (Sl. 7 i 8)

U zaseoku Akrapci živjelo je osam obitelji. Oni su svoje kuće za stanovanje izgradili u nizovima postavljenim u pravcu sjever-jug uz zajedničko dvorište, sjeverno od puta koji je iz Sinja preko Roža vodio u Voštane. Neposredno uz nizove kuća, s njihove sjeverne strane, bile su staje, položene na samom rubu pašnjaka. Obradive površine i livade Akrapa su južno od kuća, a protežu se i sjeverno od puta koji vodi u Babiće. Akrapci su obrađivali vrtove uz glavni put koji je vodio prema Gornjim Voštanima, a posjedovali su i polja na dalekom Razdolju – izduženom dolcu u krševitom predjelu obraslom makijom na prostoru između Donjih i Gornjih Voštana. Sekundarni stambeno-gospodarski prostor Akrapa bio je na kamešničkoj visoravni u Liskovoj dragi jugoistočno od Podube i na Rebrušama, uz samu granicu. Tu su imali staje i livade i nešto obradivih parcela škrte zemlje (u upisniku ocijenjene kao obradivo tlo treće i četvrte kategorije). (Sl. 9)

U zaseoku Čalete živjele su četiri obitelji, u tri kuće za stanovanje okružene stajama, gospodarskim kućama i dvorištem. Južno od zaseoka su vrtovi, pa livade i nekoliko obradivih parcela. Budući da su Čalete okružene krševitim padinama s makijom, obrađivali su zemlju na području Bilove drage i Liskove drage. Njihov je sekundarni stambeno-gospodarski pro-

28 Sličnost u organizaciji primarnog i sekundarnog stambeno-gospodarskog prostora uočila je D. Alaupović Gjeldum proučavajući prostor sinjskog sela Bitelić. D. Alaupović Gjeldum, *Antropologija prostora*, 51

29 Budući da nasljeđivanje nekretnina ide po muškoj liniji, prva generacija nasljednika (braća) živi u naslijeđenoj roditeljskoj kući. Tijekom vremena razilaze se i svaki oblikuje svoj samostalni životni prostor, a kuće gradi na svojoj parceli. Isto, 84

stor na području Liskove drage na kojem su u vrijeme izrade katastra posjedovali tek nekoliko staja i guvno. (Sl. 10)

Način korištenja i organizacije prostora Voštana prilagođen je transhumantnom stočarstvu kao primarnoj grani privređivanja. Uz stanovnike voštanskih sela, zemlje su na području općine posjedovali i stanovnici susjednih općina Ruda, Grab i Tijarica, ali i udaljenijih mjesta sinjskog kotara – Vrpolja, Velića, Turjaka, Otoka, Jabuke, Košuta, Trilja, Čaporice (Dodatak II). Isti način života stanovnika susjednih općina, bavljenje stočarstvom kao primarnom granom privređivanja, ogleda se ne samo u vlasničkim odnosima, već i u međusobnoj rodbinskoj povezanosti stanovništva koju potkrepljuje pojava istih prezimena u različitim selima cetinskog kraja te svjedoči o njihovoj pripadnosti istome kulturnom krugu.

Kulturni krajolik Voštana zabilježen u katastru s početka 19. stoljeća je odraz tradicijskog načina života stočara koji se nije bitno mijenjao sve do polovice dvadesetog stoljeća. Porastom broja stanovnika nekadašnji sekundarni stambeno-gospodarski prostori (Podube, Čalete u Liskovoj dragi) i poneka izdvojena stambeno-gospodarska domaćinstva (Grubišići u Ljuti), pretvorili su se u zaseoke, krčenjem kamena povećana je površina obradivih dolova, na pašnjacima i uz polja su izgrađeni novi bunari, lokve i čatrnje, no organizacija prostora i način života u biti su ostali isti. Stoga čitanjem dokumenata austrijske katastarske izmjere upoznajemo život i prostor voštanskih stočara od početka devetnaestog pa sve do polovice dvadesetog stoljeća. (Sl. 11 i 12)

DODATAK I, Transkripcija Upisnika čestica zgrada

Nro nella Mapa	Del Proprietario della Casa			Delle Case - degli Edifizij			Classe nella classificazione degli edificij	Oservazioni ¹
	Nome e Cognome	Condizione	Domicilio	Nro	Qualita	Area Compreso lo spazio del cortile Klaft kvadrati		
1	Marcelich Nicolo	Agricoltore	Roxe con Vostane	72	Casa d'abitazione con corte	84	duodecima	
2	Marcelich Giovanni Matteo	"	"	71	Casa d'abitazione a pian terreno	13	duodecima	
3	"	"	"	71	Stalla	10		
4	Vostane Comune Pavich Don Marco	Parroco	"	71	Casa d'abitazione a pian terreno economica	18		
5	Rogulich Michelle e Giuseppe ²	Agricoltore	Roxe con Vostane	69	Stalla	16		
6	Rogulich Gregorio Giovanni " Nicolo	"	"	69	Casa d'abitazione a pian terreno	17	duodecima	
7	"	"	"	69	Stalla	7		
8	Rogulich Giuseppe q Michelle Anto q Pietro	"	"	68	Casa d'abitazione a pian terreno	12	duodecima	
9	detti	"	"	68	Stalla	10		

10	“ Gregorio q Pietro	“	“	68	Casa d'abitazione	17	duodecima	
11	“	“	“	68	“ <i>nečitko</i>	10	duodecima	
12	Rogulich Anto q Pietro	“	“	69	Promisque	308		
13	“Michele q Giusep. Cundid Marco	“	Grab	0	Stalla	28		
14	Bugarin Giorgio	“	“	0	Due stalle con corte	54	XII ³ Abitazione Corte Stalla Stalla stalla	a Bugarin Giacomo fu Giovanni Giacomo fu Giovanni ½ Giuseppe fu Marco Bugarin Antonio fu Matteo Do Giorgio fu Matteo Antonio fu Nicolò da Grab
15	Iercovich Giuseppe	“	“	0	Stalla	24		
16	Paolinusich Anto q Nicolò	“	Roxe con Vostane	76	“	17		
17	Paolinusich Ang. q. Gioo	Villico	“	73	Ruina di Stalla	15		
18	Paolinusich Gio q. Paulo ⁴	Agricoltore	“	74	Stalla	25		Paolinusich Giovanni fu Paulo

19	Varrivodich Giov. q. Giacomo	“	“	58	Casa d'abitazione a pian terreno Stalla e corte	106	duodecima	
20	Varrivodich Dojmo	“	“	59	Casa d'abitazione a pian terreno	10	duodecima	
				1	Trasporto	818		
21	Varrivodich Luca q. Nicolo	Agricoltore	Roxe con Vostane	60	Casa d'abitazione a pian terreno	10	duodecima	
22	Varrivodich Giovanni q. Mich	“	“	61	“	12	duodecima	XII abitazione con corte Varrivodich Giovanni fu Michele da Roxe
23	Varrivodich <i>nečitko</i>	“	Ottok	0	Ruina di casa Con corte ⁵	9		Ora corte Ruina Varrivodich Giovanni fu Michele da Roxe
24	Varrivodich Gio q Michele	“	Roxe con Vostane	61	Casa d'abitazione	15	duodecima	
25	Varrivodich Lucia q Steffano	Villica	“	64	Casa d'abitazione a pian terreno	11	duodecima	
26 a	Michele Matteo	Agricoltore	“	65	“	15	duodecima	
26 b	Varrivodich Steffano						duodecima	
27	Varrivodich Giacomo	“	“	66	Casa economica	20	duodecima	

28	Matteo Varrivodich Stefano	“	“	66	Fenile con aja	19		
29	Varrivodich “ Giovanni	“	“	65	Casa economica ⁶ Casa d'abitazione stalla	11	duodecima	
30	Varrivodich Antonio q. Mario	“	“	67	Casa economica Casa d'abitazione- a pian- terreno con orto <i>nežtko</i> pascolo con pianti	50	duodecima	
31	Matteo Varrivodich Stefano Antonio q Marco	“	“	65	stalla	15		
32	“	“	“	65	fenile	13		
33	Chiosich Giacomo	“	Grab	0	ruina	7		
34	Chiosich Pietro	“	Grab	0	ruina	7		
35	detto	“	Grab	0	stalla	8		
36	Chiosich Giacomo	“	Grab	0	“	12		
37	Chiosich Gregorio	“	Grab	0	“	16		
38	Chiosich Paulo	“	Grab	0	“	18		

39	Chiosich Tadeo	“	Grab	0	“	19		
40	Chiosich Antonio	“	Grab	0	“	28		
				2	Trasporto	315		
41	Vucco Andrea Giuseppe Giova Marco Pietro Tomaso	Agricoltore	Tiarizza	24 21 22 26 25 23	stalla	23		
42	Bugarin Giorgio	Agricoltore	Grab	0	Stalla	7		Scancellata aggiungata alla 512 Comunale
43	Gundich Kundid Marco	“	Grab	0	“	36		
44	Marcelich Nicolo	“	Roxe con Vostane	72	ruina	11		
45	Giovanni Marcelich Matteo	“	“	71	“	13		
46	Rogulich Anto q Pietro Giovanni	“	“	68	stalla	19		
47	Rogulich Michelle-q Giusp	“	“	69	stalla	16		

48	Bottiza Anton Michele comp	“	Ruda	0	Rovina e stalla	17	Ruina Bottiza Michele fu Giacomo do Antonio fu Giorgio do Matteo fu Gregorio
49	Vucco Luca	“	Tiarizze	20	stalla	18	
50	Varrivodich Dojmo	“	Roxe con Vostane	59	“	11	
51	Varrivodich Ellia	“	Ottoch	0	rovina	11	Ruina a Bugarin Giovanni da Grab Ruina b Kopercina Matteo fu Matteo da Grab
52	Varrivodich Doimo	“	Roxe con Vostane	59	stalla	15	
53	Varrivodich Giova q Giaco	“	“	58	stalla	17	
54	Rogulich Giovanni Varrivodich Pietro	“	“	55 56	Ruina	28	
55	Varrivodich Stefano	“	“	65	stalla	20	
56	Varrivodich Giacomo	“	“	66	stalla	24	
57	Babich-Paolo Giovanni	Agricoltore	Roxe con Vostane	19	Stalla con corde	25	

58	Babich Matteo Babich Paulo	Agricoltore	Roxe con Vostane	20 19	corte	26		
59	Babich Matteo	Agricoltore	Roxe con Vostane	20	Stalla Casa economica	19	duodecima	
60	Babich Paulo Giovanni	Agricoltore	Roxe con Vostane	19	Stalla Prato Mi di 25 Klaft	28		
				3	Trasporto:	384		
61	Babich Paulo Giovanni a Pietro ⁷ b Giovanni ⁸ c Pietro Paulo ⁹	Agricoltore	Roxe con Vostane	19	Cassa d'abitazione a piantereno con stalla e corte a pascolo m. 25 K	66		a Babich Francesco fu antonio da Vostane b Babich Giorgio fu Antonio da Vostane
62	Babich Giorgio	Agricoltore	Roxe con Vostane	21	Stalla	21		
63	Babich Nicolo ^q Gregg Elia	Agricoltore	Roxe con Vostane	28	stalla	17		
64	Babich Antonio Simeone Simo ¹⁰	Agricoltore	Roxe con Vostane	23	stalla	19	duodecima	
65	Babich Antonio Babich Girolamo Babich Lorenzo Babich Michele	Agricoltore	Roxe con Vostane	27 25 24 26	Stalla	6		Povezano na 66

66	Babich Đojmo Martino	Agricoltore	Roxe con Vostane	22	Stalla	10	Ruina 2/3 Babich Francesco fu Antonio da Vostane 1/3 d (etto) Antonio fu Giuseppe
67	Babich Giorgio	Agricoltore	Roxe con Vostane	21	stalla	3	Ruina a Babich Simeone fu Tommaso b Babich Elio fu Giacomo ½ Babich Martino fu Dojmo ½
68	Babich Girolamo Giorgio Matteo	Agricoltore	Roxe con Vostane	25	stalla	11	Ruina a Babich Simeone fu Tommaso b Babich Elio fu Giacomo ½ Babich Martino fu Dojmo ½
69	Babich Lorenzo	Agricoltore	Roxe con Vostane	24	stalla	3	Ruina a Babich Simeone fu Tommaso b Babich Elio fu Giacomo ½ Babich Martino fu Dojmo ½
70	Babich Đojmo Matteo	Agricoltore	Roxe con Vostane	22	stalla	3	Ruina a Babich Simeone fu Tommaso b Babich Elio fu Giacomo ½ Babich Martino fu Dojmo ½

71	Babich Nicolo- Gregor Elia	Agricoltore	Roxe con Vostane	28	stalla	3	
72	Babich Andrea Simeone Gionlich Giacomo	Agricoltore	Roxe con Vostane	23	stalla	3	
73	Giovanni e Matteo Giuseppe Giovanni	Agricoltore	Roxe con Vostane	29	stalla	3	
73	Giacomo ¹ Gionlich Giacomo	Agricoltore	Roxe con Vostane	29	stalla	29	
74	Lorenzo ² Gionlich Mattia	Agricoltore	Roxe con Vostane	31	stalla	14	
75	Nicolo Gionlich Matteo q Giovanni	Agricoltore	Roxe con Vostane	30	ind	15	
76	Gionlich Antonio	Agricoltore	Roxe con Vostane	32	Rovina con un pascolo Pascolo di 25 Klaffer	33	
77	Gionlich Marco Antonio	Agricoltore	Roxe con Vostane	39	stalla	31	
78	Gionlich Giorgio Giuseppe	Agricoltore	Roxe con Vostane	33	stalla	29	
79	Gionlich Giorgio Giuseppe	Agricoltore	Roxe con Vostane	33	stalla	24	
80	Akrap Michele	Agricoltore	Roxe con Vostane	11	stalla	20	
				4.	Trasporto:	360	
81	Babich Simeone Kozlicea Natale	Agricoltore	Roxe con Vostane Radun	0	Stalla con e corte	25	
82	Akrap Doimo	Agricoltore	Roxe con Vostane	5	Stalla con e rovina	28	

83	Paulo Akrap Antonio; Grego	“	“	6	ruina	10		
84	Akrap Natale Giacomo	“	“	10	“	11		
85	Akrap Elia Gregorio	“	“	9	“	11		
86	Akrap Michele	“	“	11	“	12		
87	Chialetta Antonio	“	“	1	stalla	18		
88	“	“	“	1	“	31		
89	Chialetta Michele	“	“	2	“	13		
90	Akrap Antonio Greg	“	“	8	“	14		
91	Babich Giorgio Matteo	“	“	20	Rovina di stalla	24		
92	Babich Elia Nicolo q. grego	“	“	28	“	14		
93	Babich Simeone Andrea	“	“	23	“	15		Ruina con corte Babich Francesco fu Antonio Detto Giorgio fu Antonio da Vostane
94	Babich Giorgio	“	“	21	Stalla con e corte	39		
95	a “ Giorgio q Anto b “ Paulo q Anto c “ <i>nečičko detti</i> ¹³	“	“	21	“	“		

96	Gregorio Gionlich Antonio	“	“	33	stalla	30		
97	“	“	“	33	Casa d'abitazione Stalla, case economiche Corte e pascolo	226	duodecima	
98	Gionlich Matteo q Nicolo	“	“	31	Stalla con e pascolo di Klafter 25	28		
99	Giova q Giacomo Natale q Giuseppe ¹⁴ Gionlich Giacomo	“	“	29	Stalla con due corti e pascolo	162		
100	Ante q Giuseppe Gionlich Matteo q Gio	“	“	30	stalla	22		
				5	Trasporto:	804		
101	Gionlich Antonio	Agricoltore	Roxe con Vostane	32	Casa d'abitazione a pian terreno economica ¹⁵	18		
102	Gionlich Matteo q Nicolo Lorenzo q Matteo Prekriženo bojicom b Luca q Nicolo ¹⁶ a Gionlich Antonio q Grego ¹⁷	“	“	31	Casa economica	23		
103		“	“	32	corte	26		

104	Gionlich Matteo q Giovanni ¹⁸	“	“	30	Casa d'abitazione a pianterreno Ruina Corte ¹⁹ Pascolo	61	duodezima	
105	a “ Giovanni q Giacomo b Anto q Giuseppe Gionlich Giovanni	“	“	29	Casa d'abitazione a pianter. con stalla e corte fenile			
106	Babich Matteo Antonio	“	“	20	Casa d'abitazione ²⁰ Rovina	13	duodecima	XII Babich Antonio fu Giuseppe da Vostane
107	Simeone q Toma b Simeone c Martin q Doimo a Babich Andrea d Martin Simeone	“	“	23	Casa d'abitazione a pianter. con Casa economica e corte	68	duodecima	
108	Martin q Doimo a Babich Doimo b Simeone q Toma c Martino Doimo Elia	“	“	22	Casa d'abitazione a pianterreno	16	duodecima	
109	Babich Nicolo q Gregorio	“	“	28	Casa d'abitazione	26	duodecima	

110	Babich Antonio " Michele q Giovanni	"	"	27 26	"	" <i>nećitko</i>	6	duodecima	
111	Babich Lorenzo	"	"	24	"	"	6	duodecima	d'abitazione Babich Giorgio fu Matteo da Vostane
112	Giorgio q Babich- Girolamo	"	"	25	"	"	5	duodecima	
113	Babich Andrea Giorgio	"	"	23 21	"	Corte	12		
114	Babich Giorgio q Antonio	"	"	21	"	Casa d'abitazione a pianterreno pascolo di 25- Klaft Klafter 25	33		XII Babich Giorgio fu Antonio
115	Babich Nicolo d Gavran	"	"	15	"	Casa d'abitazione a pianterreno	23	duodecima	
116	Paolo Babich Pietro d Gavran	"	"	14	"	Casa Stalla d'abitazione	11 9	duodecima	
117	Babich Giorgio	"	"	21	"	Casa d'abitazione			
118	Babich Pietro Anto	"	"	17	"	Casa d'abitazione a pianterreno	11	duodecima	
119	Babich Pietro di Gavr	"	"	14	"	ind	30	duodecima	

120	Do Giacomo	“	“	14	Stalla ind	13	duodecima	fu Gavran Fenile Babich Giovanni fu Elia da Vostane
				6	Trasporto	458		
121	Babich Nicolo d Gavran “ Pietro “ “ Pietro q Antonio	Agricoltore	Roxe con Vostane	15 14 17	Corti promisque	139		
122	Babich Pietro g Matteo q Pietro	“	“	17	stalla	13		
123	Giovanni q Giacomo Babich Matteo	“	“	20	“	19		
124	Elia e Marco Babich Nicolo q Gregori	“	“	28	Stalla con due corti	82		
125	Babich Matteo “ Michele q Pietro	“ comp	“	20 18	Corte promisque	38		Ora Pascolo Corte a Babich Matteo b Babich Giovanni fu Paolo ½ Babich Petro fu Paulo ½

126	Giorgio q Babich ✓ Michelle q Pietro	“	“	18	Ruina ²¹ Stalla	11	Ruina ½ Babich Giovanni fu Paolo ½ Babich Pietro fu Paolo XII abitazione do Matteo fu Nicolo
127	Babich Matteo q Nicolo	“	“	20	“	11	
128	Babich Antonio “ Girolamo “ Lorenzo “ Michelle	Martino “ comp	“	27 25 24 26	stalla	8	Fenile do Martino fu Doimo ½ do Giovanni fu Gregorio ½
129	Babich Doimo Antonio	“	“	22	“	8	
130	Babich Giorgio	“	“	21	“	5	Fenile Babich Giorgio fu Antonio Fenile
131	Babich Andrea	“	“	23	“	8	Giorgio fu Antonio
132	Babich Pietro q Gavran “ Giacomo	“	“	14	Stalla	8	
133	Tadeo Babich Nicolo q Gavran	“	“	15	Ruina	6	

134	Michele Babich Giovanni q Gavran	“	“	16	Stalla	8		
135	“ Giovanni q Elia	“	“	16	Casa d'abitazione	17		
136	“	“	“	16	Casa d'abitazione- Stalla Ruina e Corte	103		
137	Babich Matteo	“	“	20	Casa d'abitazione- a pianterreno ind	11	Ruina Babich Matteo fu Nicolo	
138	Babich Michele q Pietro	“	“	18	ind	13		
139	Vostane Parrocchia	“	“	0	Chiesa del Sanctissimo nome di Gesu	17		
140	Akrap Michele	“	“	11	Stalla	29		
141	Babich Dojmo	Agricoltore	Roxe con Vostane	22	Trasporto Stalla con e corte	554 68		
142	Akrap Don Giuseppe	Parroco	“	13	Casa d'abitazione a pian terreno	15		
143	“	“	“	13	Stalla	11		
144	Gregorio q Akrap v Anto q Greg	Agricoltore	“	8	“	12		

145	Akrap Ant Grego Giacomo comp Michele	“	“	8 9 10 11	Corte promisqua	65		
146	Akrap Michele	“	“	11	Stalla	8		
147	Paolo Akrap Giacomo	“	“	10	“	8		
148	Paolo Akrap Gregorio	“	“	9	“	7		
149	Akrap Paolo	“	“	7	Casa economica	11		
150	Natale Akrap Giacomo	“	“	10	Casa d'abitazione a pianterreno	11	duodecima	
151	Elia Akrap Gregorio Elia comp Akrap Nicolo	“	“	9 0	ind	17	duodecima	
152	Akrap Giacomo	“	“	10	Stalla	11		
153	Akrap Giacomo Gregorio comp	“	“	10 9 0	Corte promisque	8		
154	Nicolo Akrap Elia	“	“	11	Stalla con e corte	15		
155	Akrap Michele Michele Akrap Drimo	“	“	11 5	Stalla Ruina	8		
156	Akrap Anto q Giovanni	“	“	6	Ruina	5		

157	Gregorio Akrap Ant. q Greg	“	“	8	Casa d'abitazione a pianterreno	11	duodecima	
158	“	“	“	8	Casa economica	9		
159	Akrap Paolo q Anto	“	“	7	Casa d'abitazione a pianterreno	12	duodecima	
160	Marco q Andrea Akrap Anto q Gio	“	“	6	ind	7		
				8	Trasporto	319		
161 f61-a f61-b	Akrap Giorgio q Giovanni Akrap Doimo	Agricoltore	Roxe con Vostane	0 5	Casa d'Abitazione ed incolto ²² a pianterreno con incolto	36	duodecima	
162	Akrap Giovanni	“	“	12	Casa d'abitazione a pianterreno	13	duodecima	
163	Akrap Michele	“	“	11	Casa d'abitazione e casa economica	27	duodecima	
164	Akrap Anto q Gio “ Anto q Grego “ Doimo comp “ Giacomo “ Gregorio “ Michele	“	“	6 8 5 10 9 11 7	Corte promisque	237		

165	Akrap Doimo- Giorgio	“	“	5	Stalla	15		
166	Giacomo Chialetta Giuseppe	“	“	3	Casa d'abitazione Casa economica e Corte	44		
167	a Paolo e Marco ²³ b Chialetta Antonio q Pietro ²⁴ c detti	“	“	1	Stalla	17		
168	Chialetta Giuseppe	“	“	3	Stalla	18		
169	Antonio Chialetta Giorgio	“	“	4	Casa d'abitazione a pianterreno economica Stalla	18		
170	Chialetta Michele	“	“	3	Casa d'abitazione	25	duodecima	
171	a Paolo q Marco b Chialetta Ant q Mietro	“	“	1	Casa d'abitazione a pianterreno con corte	42	duodecima duodecima	
172	Gionlich Gregorio	“	“	33	Stalla con Corte	95		
173	Marco q Varrivodich Pietro	“	“	55	Stalla	23		

174	Varrivodich “	“	“	55	Casa d'abitazione con stalla e corte	68		
175	Rogulich Giova	“	“	56	Casa d'abitazione a pianterreno	24	duodecima	
176	Rogulich Giova Varrivodich Piet comp	“	“	56 55	Corte promisqua	63		
177	Rogulich Giova	“	“	56	Stalla	16		
178	“	“	“	56	Stalla con Corte	41		
179	Живаглич Matteo	“	“	53	Casa d'abitazione Stalla e corte	152	duodecima	
180	Живаглич Michele	“	“	54	Casa d'abitazione a pianterreno	12	duodecima	
				9	Trasporto	986		
181	<i>nečitko</i> Живаглич\Matteo	Agricoltore	Roxe con Vostane	53	Stalla con Pascolo-Orto di-25 Kluft Orto di Klafter 2,5 ^{2,5}	17		
182	Varrivodich Giuseppe	“	Ottok	0	Ruina	16		

183	Varrivodich Antonio Giovanni q Mat	“	Roxe con Vostane	61	Casa Economica d'abitazione ²⁶	6	duodecima	
184	Varrivodich Luca q Paolo	“	“	62	Casa d'abitazione a pianterreno	16	duodecima	
185	Varrivodich Marco q Giorg	“	“	63	ind	12		
186	Varrivodich Luca q Paolo	“	“	62	Stalla con e corte ²⁷	22		
187	a Grego q Steff ²⁸ Giov q ²⁹ b Varrivodich ✓ Giacomo	“	“	66	Fenile	20		
188	Roxe Parrochia	“	“	.	Chiesa sotto il titolo dell Beata Vrgine della Salute	12		
189	Pavlinussich Angelica q Giusp	Villica	“	73	Casa d'abitazione a pian terreno	13	duodecima	Ruina ½ Pavlinussich Angelica fu Giuseppe da Roxe Ruina ½ detto Luca fu Giuseppe

190	"	"	"	73	Ruina Stalla	15	Ruina ½ detta Angelica di Giorgio Vucas Ruina ½ detto Lucca di Giuseppe stalla ½ detto Martino fu Paolo corte ½ detto martino fu Paulo ½ Giovanni fu paolo 1/2
191	Pavlinussich Gio q Paolo	Agricoltore	"	74	Stalla con Corte	23	XII abitazione a detto Martino fu Paulo XII abitazione b detto Giovanni fu Paulo
192	"	"	"	74	casa d'abitazione a pian...	18	duodecima
193	Giuseppe Rogulich Elia q Marco	"	"	77	Casa d'abitazione a pian terreno Stalla e Corte Stalla e Corte ³⁰	218	duodecima
194	"	"	"	77	Ruina	13	

195	Pavlinussich Anto q Nicolò	“	“	76	“	16		Ruina Rogulich Giuseppe fu Elia da Roxe
196	a Antonio b “ Giuseppe c Pietro Giov. q. Marco ³¹	“	“	76	Casa d'abitazione a pianterreno	28	duodecima duodecima duodecima	
197	Pavlinussich Gio q Mar	“	“	75	Casa d'abitazione ³²	18	duodecima	
198	Pavlinussich Antonio Giuseppe Pavlinufsich Giovanni	comp. “	“	76 75	Corte- promisque	169		
199	Babich Giovanni	“	Cosute	0	Ruina	10		
200	Babich Giorgio	“	Roxe con Vostane	78	Stalla con ed Orto	18		
				10	Trasporto	680		
201	<i>nećitko (eredi?)</i> Babich Giorgio	Agricolt.	Roxe con Vostane	78	Casa d'abitazione a pianterreno e con Corte	119	duodecima	
202	Knes Antonio	“	“	79	Casa d'abitazione	13	duodecima	
203	Grubisich Marco qn Vitale da Vostane ³³	“	“	39	Stalla	30		stalla Grubisich Marco fu Vitale da Vostane

204	Sippich Giovanni	“	“	“	51	Ruina	8	
205	Sippich Matteo	“	“	“	52	“	8	
206	Sippich Andrea	“	“	“	50	Stalla	11	
207	“	“	“	“	50	Casa d'abitazione	11	duodecima
208	Sippich Andrea Giovanni Matteo	comp. “	“	“	50 51 52	Corte	92	
209	Sippich Andrea	“	“	“	50	Stalla	12	
210	Grubissich Giorgio Sippich Giovanni	“	“	“	51	Casa d'abitazione	15	duodecima
211	Sippich Matteo	“	“	“	52	ind	11	duodecima
212	Sippich Giovanni	“	“	“	51	Casa d'abitazione con corte ³⁴	34	duodecima
213	Sippich Stefano	“	“	“	49	Casa d'abitazione con corte	99	duodecima
214	“	“	“	“	49	Casa economica	30	
215	Sippich Giuseppe	“	“	“	46	Casa d'abitazione stalla e corte	37	duodecima
216	Sippich Giuseppe	“	“	Vedrine	0	Corte	13	
217	Sippich Girolamo	“	“	Roxe con Vostane	47	casa d'abitazione con corte	56	duodecima
218	Sippich Giovanni	“	“	“	45	“	32	duodecima

219	Sippich Marco	“	“	40	Ruina	13		
220	Sippich Antonio	“	“	44	Casa d'abitazione con Ruina	16	duodecima	
				11	Trasporto	700		
221	Antonio Vukas Matteo	Agricoltore	Roxe con Vostane	37	Stalla	8		
222	Giuseppe Vukas Nicolo	“	“	38	“	7		
223	d	“	“	38	Casa d'abitazione con corte	74	duodecima	
224 a	Ant q Matteo Giova q Antonio ³⁵	“	“	37	Casa d'abitazione Economica Corte	77	duodecima duodecima	
224 b	Vukas Matteo Antonio							
225	Grubissich Marco a Grubisich Andrea b Grubisich Antonio	“	“	39	Casa d'abitaz. Con stalla, corte d orto	206		
226	Grubisich Marco	“	“	39	corti	32		
227	Grubisich Marco	“	“	39	stalla	26		
228	Zikiriza Luca	“	Vedrine	16	Ruina Stalla			
229	Baje Andrea Francesco Nicolo Stefano	“	Roxe con Vostane		Stalla	25		

230	Baje Georgio	“	“	0	Stalla	16	stalla ½ Baje Gregorio fu Antonio da Vojnich ½ do Pietro fu Paulo
231	Grubisich Giacomo	“	Vedrine	0	Stalla	18	
232	Blasovich Florio	“	Roxe con Vostane	36	“	9	
233	Blasevich Florio	“	“	36	“	5	
234	Paolo Blasevich Nicolo	“	“	35	“	5	
235	Martino Blasevich Bragio Florio Nicolo	Martino comp. Paolo	“	34 36 35	kapela	8	
236	Blasevich Florio	“	“	36	Casa d'abitazione Casa	10	duodecima
237	Martino Blasevich Bragio	“	“	34	d'abitazione e con corte	36	duodecima
238	Paolo Blasevich Nicolo	“	“	35	Casa d'abitazione Stalla e corte	33	duodecima
239	Martino Blasevich Bragio	“	“	34	Corte ³⁶ Casa d'abitazione	12	Stalla
240	Blasevich Florio	“	“	36	Stalla	17	
241	Pietro Blasevich Nicolo	Agricoltore	Roxe con Vostane	35	Trasporto Stalla	655 11	

242	Martino Blasevich Blagio	“	“	34	Stalla con ... ed Aja ³⁷	25	
243a	Sippich Nicolo Pasquale	“	“	40	Casa d'abitazione Stalla e Corte	20	duodecima duodecima
243b	Sippich Marco	“	“	42		16	
244	Sippich Matteo “ Michele	“	“	41	Corte	5	
245	Sippich Matteo	“	“	42	Stalla	4	
246	Sippich Michele	“	“	41	“	36	
247	Sippich Gerolamo Matteo Michele	e Giuseppe “ comp	“	43 42 41	Corte	10	
248	Sippich Gerolamo q Doimo ³⁸	“	“	43	Stalla		
249	d	“	“	43	Casa d'abitazione con Corte	58	Stalla
250	Sippich Michele	“	“	41	Stalla e Corte Stalla con e Corte	25	
251	Sippich Giuseppe Michele Matteo	“ comp.	“	42	Casa d'abitazione con corte Stalla e Corte	58	Stalla
252	Matteo q Andrea Sippich Michele	“	“	41	Stalla ³⁹	55	
253	Giuseppe q Andrea Sippich Matteo	“	“	42	Stalla	10	
				13	Trasporto	346	

Stranica 14

Riassunto Generale degli Trasporti

Roxe con Vostane

Nro nella Mapa	Del Proprietario della Casa			Delle Case - degli Edifizij			Classe nella classificazione degli edifizij	Oservazioni
	Nome e Cognome	Condizione	Domicilio	Nro	Qualita	Area Compreso lo spazio del cortile Klaft kvadrati		
2						315		
3						384		
4						360		
5						804		
6						458		
7						554		
8						319		
9						986		
10						680		
11						700		
12						655		
13						346		
					Somma	4 979		

un Campo Padovano di Pertiche 840= Klafter 1014.86

::Pertiche 1324,32 a Jugero 1. dell austra Juger:

Spalato di 29. Marzo 1832.

- ¹ Sve primjedbe su upisane olovkom.
- ² Zasjenjena polja su prekrížena narančastom drvenom bojicom.
- ³ Upisano olovkom.
- ⁴ Upisano olovkom.
- ⁵ Upisano olovkom.
- ⁶ Upis plavom tintom.
- ⁷ Upisano olovkom.
- ⁸ Upisano olovkom.
- ⁹ Upisano olovkom.
- ¹⁰ Upisano olovkom.
- ¹¹ Upisano olovkom.
- ¹² Upisano crvenom tintom
- ¹³ Upisano olovkom.
- ¹⁴ Upisano olovkom.
- ¹⁵ Upisano plavom tintom.
- ¹⁶ Upisano olovkom.
- ¹⁷ Upisano olovkom.
- ¹⁸ Upisano olovkom.
- ¹⁹ Upisano plavom tintom.
- ²⁰ Upisano plavom tintom.
- ²¹ Upisano plavom tintom.
- ²² Upisano plavom tintom.
- ²³ Upisano olovkom.
- ²⁴ Upisano olovkom.
- ²⁵ Upisano plavom tintom.
- ²⁶ Upisano plavom tintom.
- ²⁷ Upisano plavom tintom.
- ²⁸ Upisano olovkom.
- ²⁹ Upisano olovkom.
- ³⁰ Upisano plavom tintom.
- ³¹ Upisano olovkom.
- ³² Upisano plavom tintom.

³³ Upisano olovkom.

³⁴ Upisano plavom tintom.

³⁵ Upisano olovkom.

³⁶ Upisano plavom tintom.

³⁷ Upisano plavom tintom.

³⁸ Upisano olovkom.

³⁹ Upisano plavom tintom.

Dodatak II

Općina Voštane - popis vlasnika nekretnina iz drugih katastarskih općina (Izvor: Upisnik čestica zgrada, Upisnik čestica zemlje općine Voštane)

Ruda

Domaćini iz Rude Mihovil i Kristofor Botica imali su obradive zemlje na području Ripišta i Dolac (Fog. V), Anto(u)n Botica imao je zemlje i ruševnu staju na Plitvini (Fog. II), a Matija Botica pašnjak na prostoru Mrčeline zidine (Fog. I) uz granicu Voštana i Rude. Anto(u)n i Mihovil Roguljić iz Rude posjedovali su zemlje i pašnjake na području Plitvine (Fog. II).

Grab

Na Jarkovištu (Fog. VI) staje su i posjedi Jurja Bugarina i Josipa Perkovića iz Graba. Pavao Kundid iz Graba imao je staje i posjede na Jarkovištu (Fog. II i VI) i zemlje na Plitvini (Fog. II). Na području Kruške, Javorovac, Jarkovište i Dolci (Fog. X) bile su staje, sjenik i ruševne staje, te zemlje i pašnjaci Čosića (Juraj, Ivan, Anto(u)n, Pavao, Matija), a na području Kruške (Fog. VI) staje, zemlje i pašnjaci Anto(u)na i Tadije Čosića iz Graba. Josip Perković iz Graba imao je zemlje na Ripištu (Fog. V) i staje na Jarkovištu (Fog. VI). Mihovil Živaljić iz Graba imao je zemlje na Jarkovištu (Fog. X). Grga i Martin Ratković iz Graba su imali posjede na Jarkovištu (Fog. X), a Ivan i Jakov Ratković na Javorovcu (Fog. X). Na Jarkovištu (Fog. VI) posjede su imali i Pavlinušići (Juraj i Antonio) iz Graba. A(...) Bošnjak iz Graba imao je obradivu parcelu na području Kruške (Fog. X). Koprčina Matija imao je parcelu na području *Bacellia* (Fog. XIII).

Tijarica

Najveći broj parcela – obradivog tla i pašnjaka te dvije staje na Jarkovištu (Fog. I, II i VI) pripadao je rodu Vuko (Josip, Juraj, Toma, Ivan, Petar, Bartu(o)l, Luka, Dujam, Marko) iz Tijarice. U dodatku upisniku čestica zemlje od 18. veljače 1834. godine evidentirano je da se unutar općinskog pašnjaka (čestica 827) nalaze obradive površine Stjepana, Matije, Nikole i Marka Plazibata iz Tijarice.

Otok

Ilija Varvodić iz Otoka posjedovao je ruševnu staju i zemlje na području Kruške i Javorovac (Fog. IX), obradive površine na području Podgradina (Fog. XIII) te ruševnu kuću na prostoru Roža, a Josip Varvodić vrtove na području Roža (Fog. IX).

Jabuka

Dujam Knez, Dujam i Juraj Krce imali su parcele na području Kruške – Javorovac (Fog. X).

Košute

Ivan Bakić imao je posjed na području Draga (Fog. IX) i ruševnu kućicu (Fog. VIII), te polje i šumu (Fog. XIII).

Turjaci

Antu(o)n Maleš imao je parcelu na području Jarkovište (Fog. VI).

Vrpolje

Marko Begovac imao je parcelu na području Kruške (Fog. X).

Čaporice

Jakov i Luka Roguljić imali su parcele na području Miljan (Fog. X).

Velić

Juraj Marić posjedovao je parcele na području Jarkovište (Fog. VI).

Vedrina

Na području Krivodola (Fog. XIII) obradivu parcelu i pašnjake imao je Matija Šipić iz Vedrine, Josip Šipić iz Vedrine pašnjak i obradivu parcelu, a Stjepan i Matija Šipić iz Vedrine pašnjak.

Luka, Andrija, Anto(u)n, Tadija, Florio Šipić iz Vedrine posjedovali su obradive parcele, livade i pašnjake na području Jelinjak i Krivoda (Fog. XVII, XIII).

Jakov Grubišić i Luka Sikirica iz Vedrine posjedovali su staje na Osoju (Fog. XIV), a Jakov Grubišić i obradive parcele i pašnjake. I Ivan Grubišić iz Vedrine te Tadija Sikirica iz Vedrine posjedovali su polja i pašnjake na Osoju (Fog. XIV).

Anto, Josip i Luka Baran iz Vedrina posjedovali su obradive parcele i pašnjake na Osoju (Fog. XIV).

Vojnić

Gregor i Franjo Baje (Bajić) iz Vojnića te Marko Grubišić iz Vojnića posjedovali su livade na Osoju (Fog. XIV). (Sl. 13)

IZVORI I LITERATURA

HR DAST (Državni arhiv u Splitu) 152 AMID (Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju), kutija 889

HR DAST 152 AMID, kutija 709

HR DAST 152 AMID, katastarski listovi (*Fogli Originali N° 20-1, Provincia Dalmatia, N° 233 Comune Vostane, Circolo di Spalato, Dist cens di Sign*)

Alaupović Gjeldum, D.: Antropologija prostora (na primjeru sela Bitelić – Sinj), *Mala biblioteka Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske*, Zagreb, 2007.

Alduk, I.: Odakle stećci u Dalmaciji, *Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja*, Zagreb, 2007.

Bajić – Žarko, N.: *Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju, Katastar Dalmacije 1823.-1975.*, Split, 2006.

Bajić – Žarko, N.: *Dugobabe u katastru prve polovice 19. stoljeća*, Split, 2008., Prilozi: Katastarski planovi općine Dugobabe 1829. god. i Upisnik čestica zemalja 1830.

Herkov, Z.: Prinosi za upoznavanje naših starih mjera za dužinu i površinu, *Zbornik historijskog zavoda JAZU*, vol. 8, Zagreb, 1977.

Karaman, I.: Privredni razvitak Dalmacije pod austrijskom upravom, *Mogućnosti* 6, Split, 1965.

Milošević, A.: *Arheološka topografija Cetine*, Split, 1998.

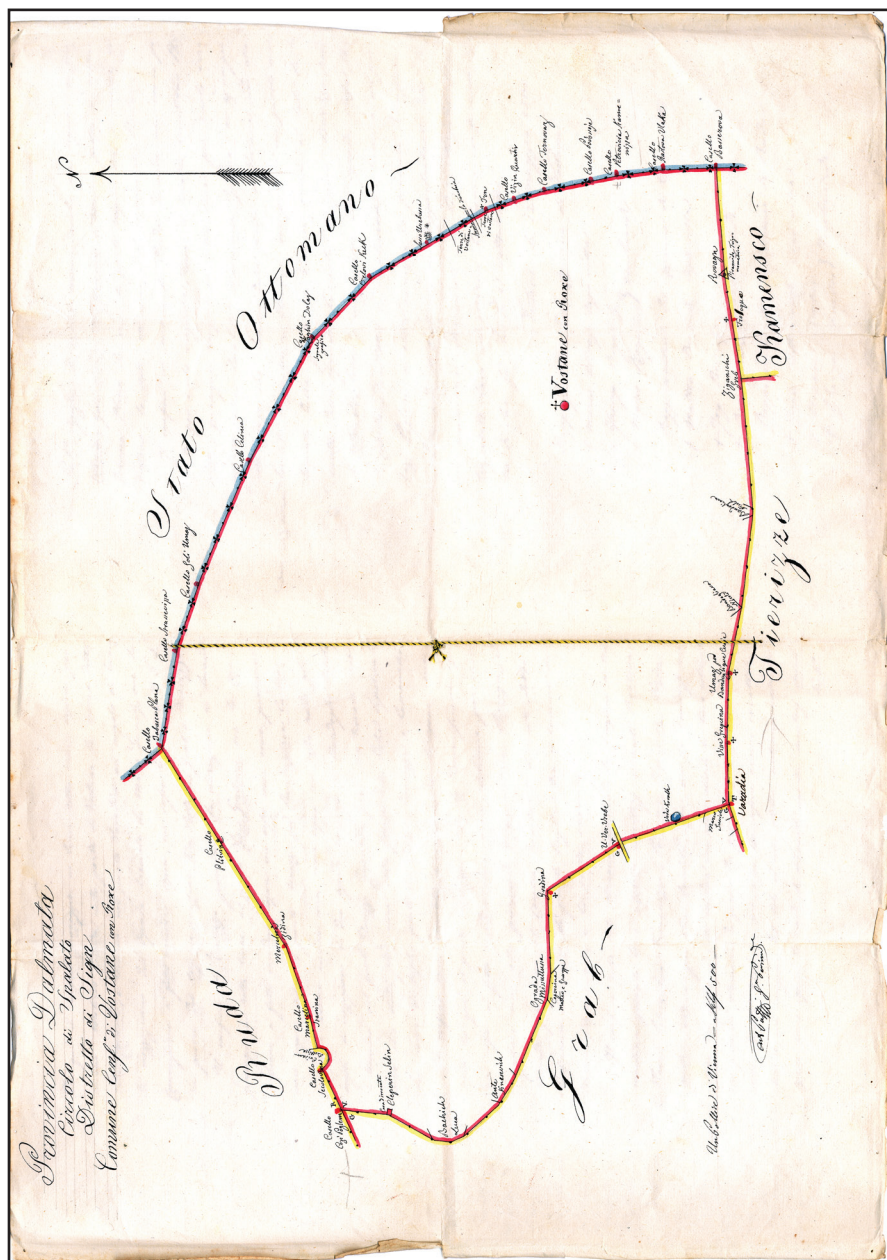
Skok, P.: *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, 1973.

Slukan Altić, M.: Povijest stabilnog katastra Dalmacije – u povodu 170. obljetnice Arhiva mapa za Dalmaciju (1834.-2004.), *Građa i prilozi za povijest Dalmacije* 19, Split, 2003.

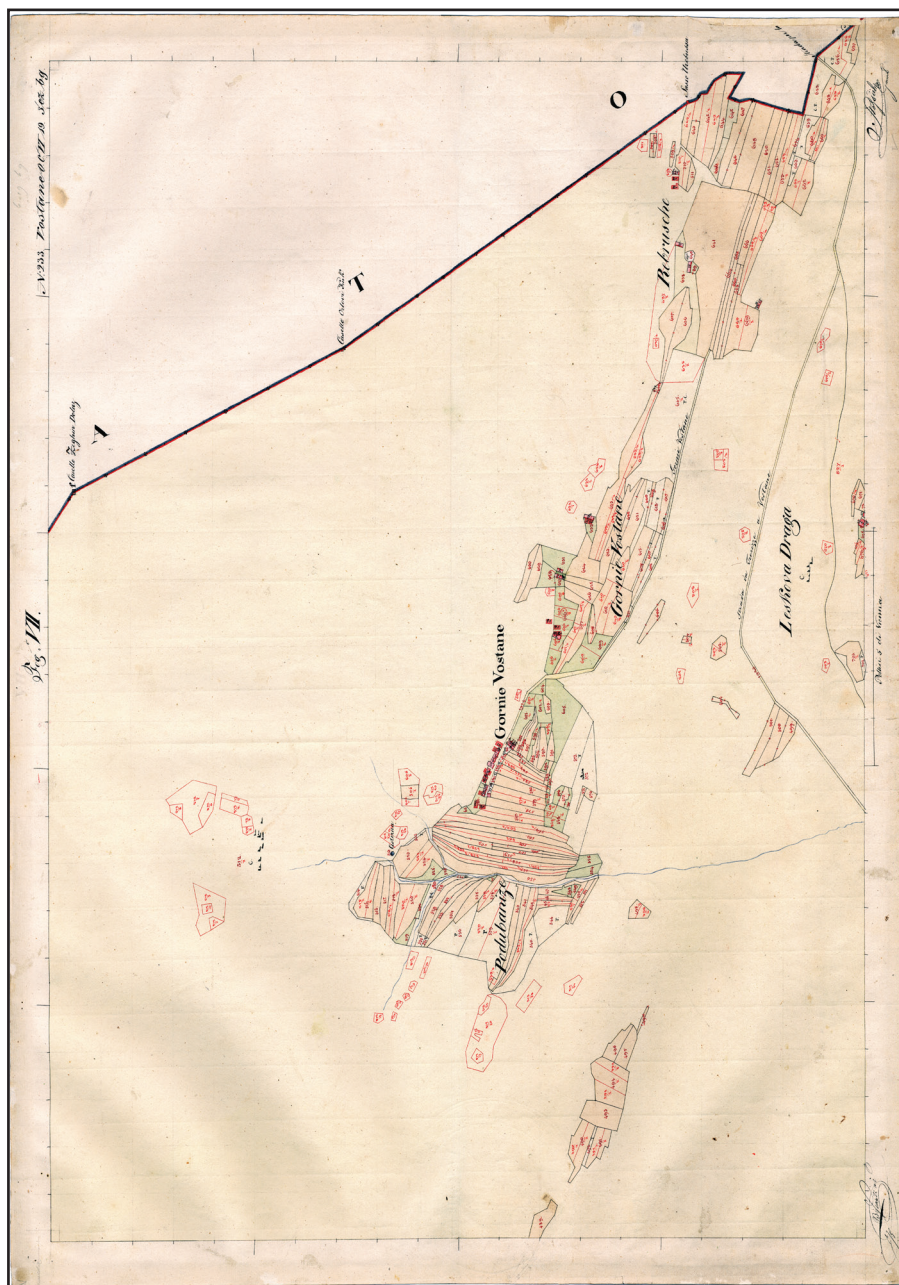
Soldo, J.A.: *Sinjska krajina u 17. i 18. stoljeću II*, Sinj, 1997.

Vidović, M.: *Splitsko-makarska nadbiskupija – Župe i ustanove*, Split, 2004.

Vrandečić, J.: Modernizacijski procesi 19. stoljeća, *Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja*, Zagreb, 2007.



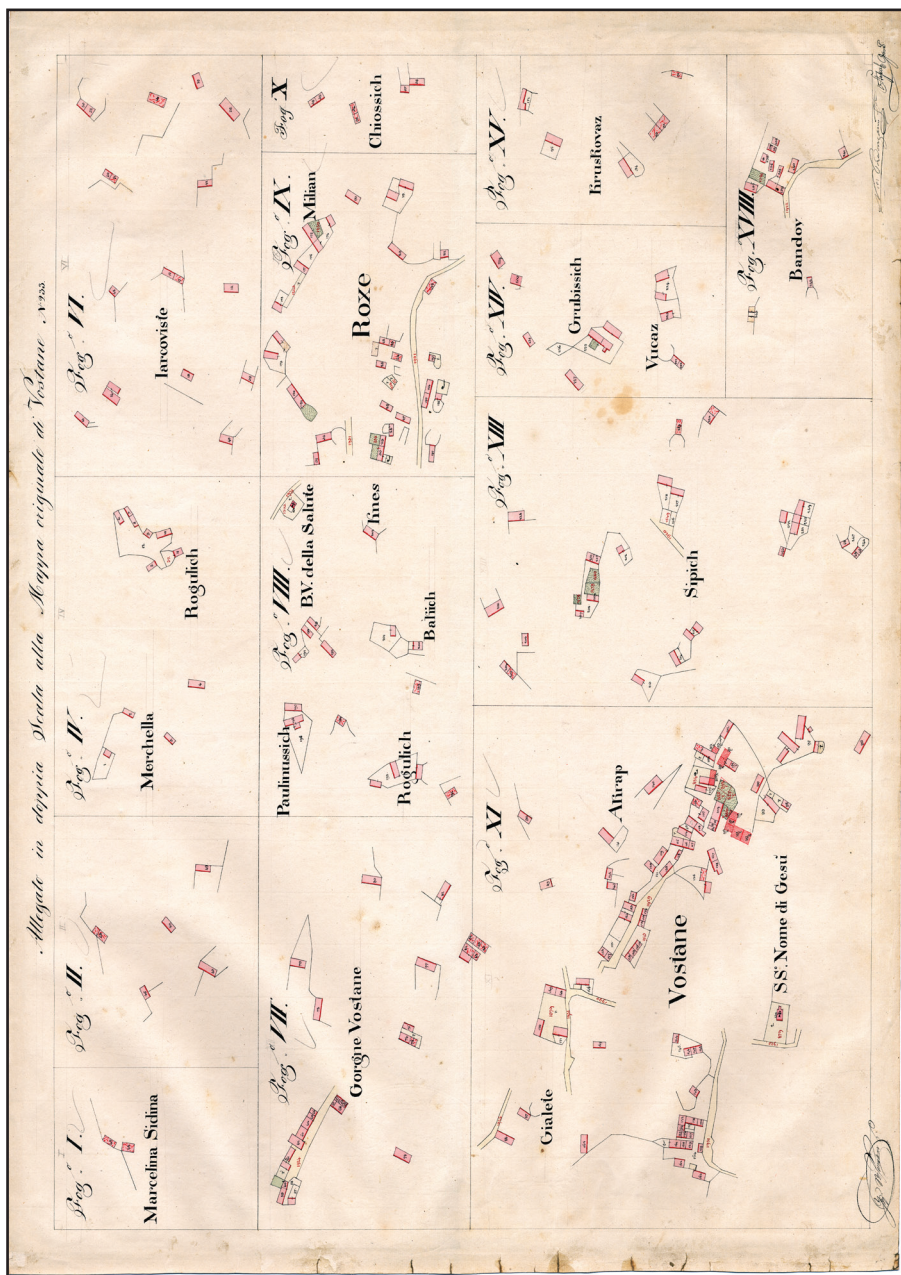
Sl.1 Općina Voštane, skica opisa granica izrađena u mjerilu 1 palac=500 hvati (1:36 000), HR DAST 152 AMID, kutija 889



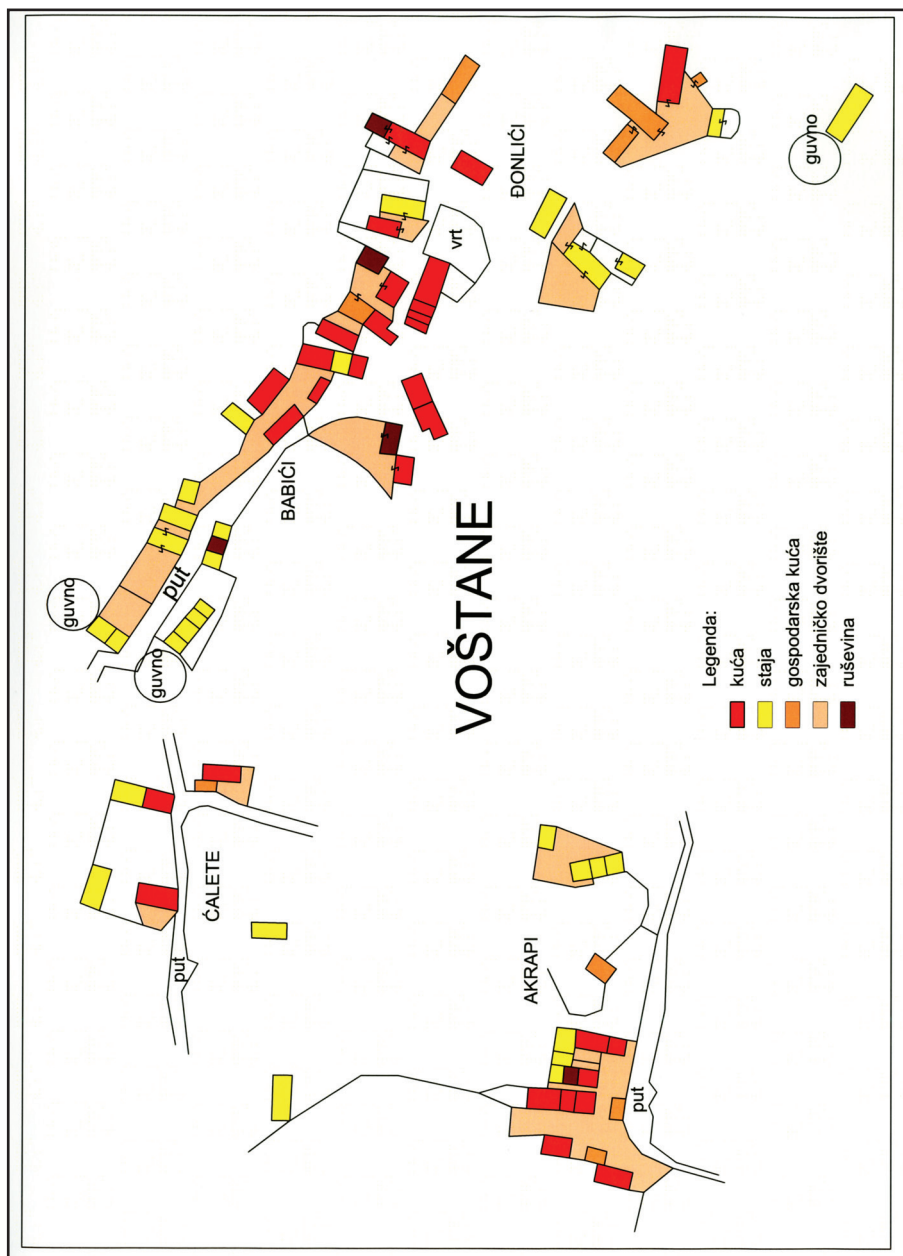
Sl. 2 List VII, HR DAST 152 AMID



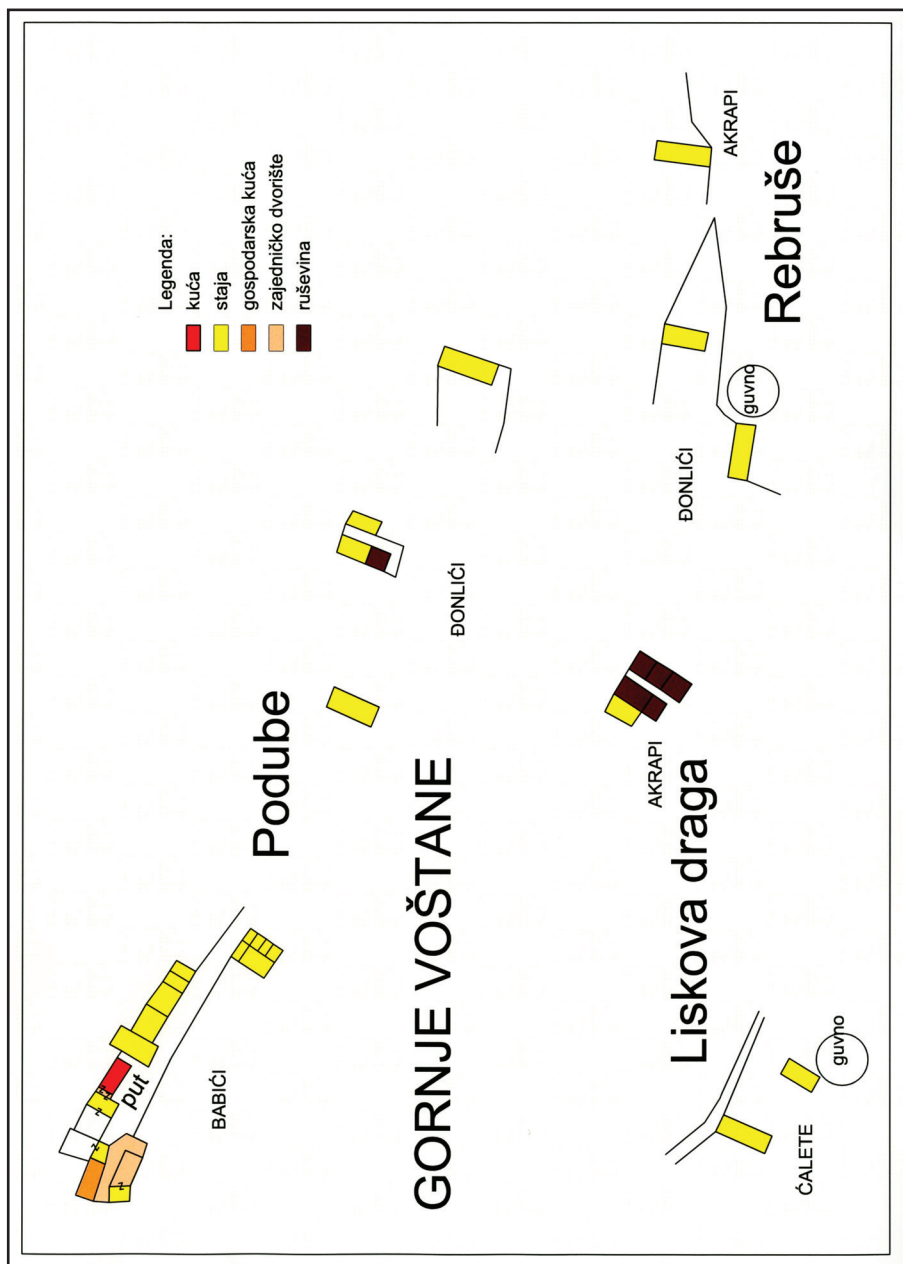
Sl. 3 List XI, HR DAST 152 AMID



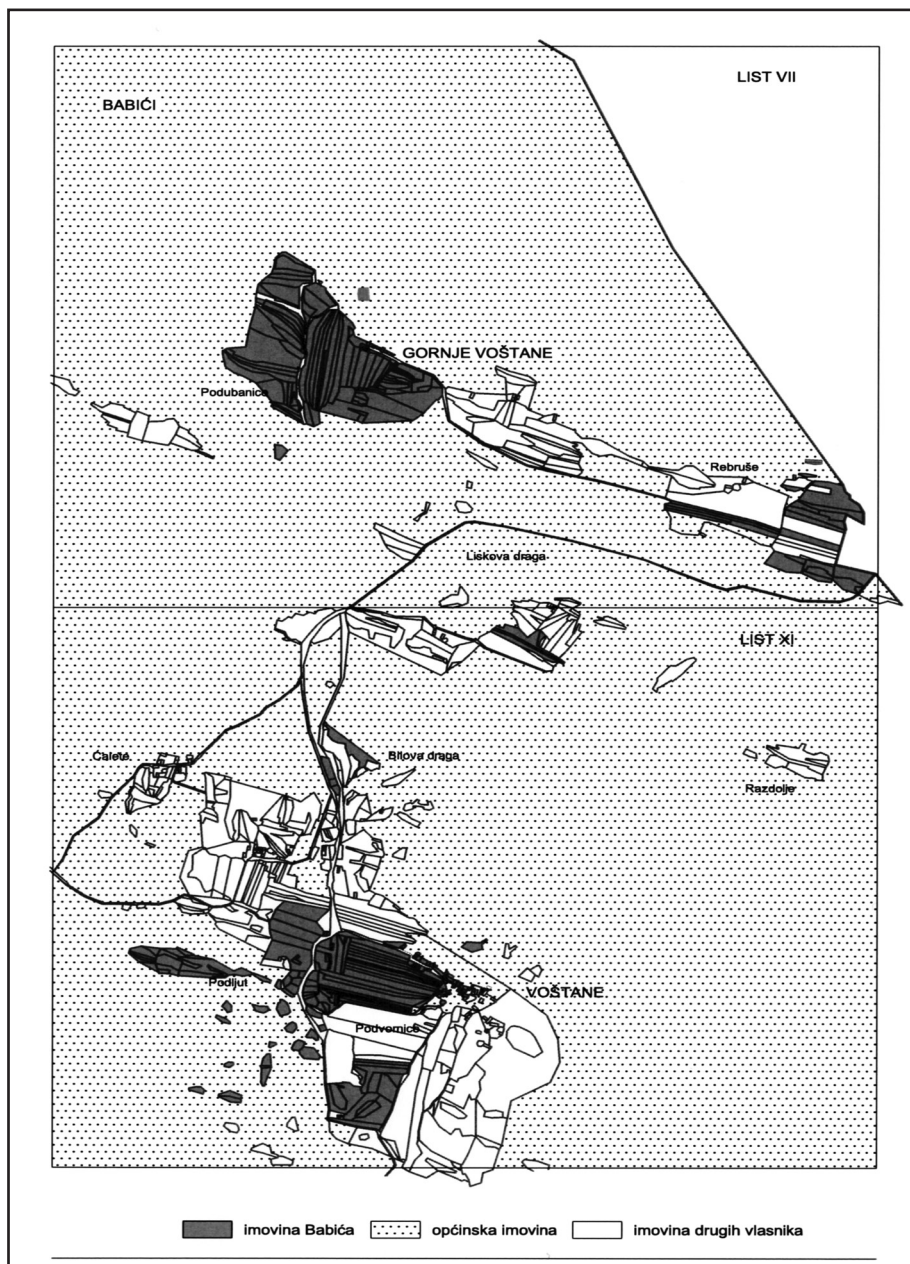
Sl. 4 Dodatak za više listova, HR DAST 152 AMID



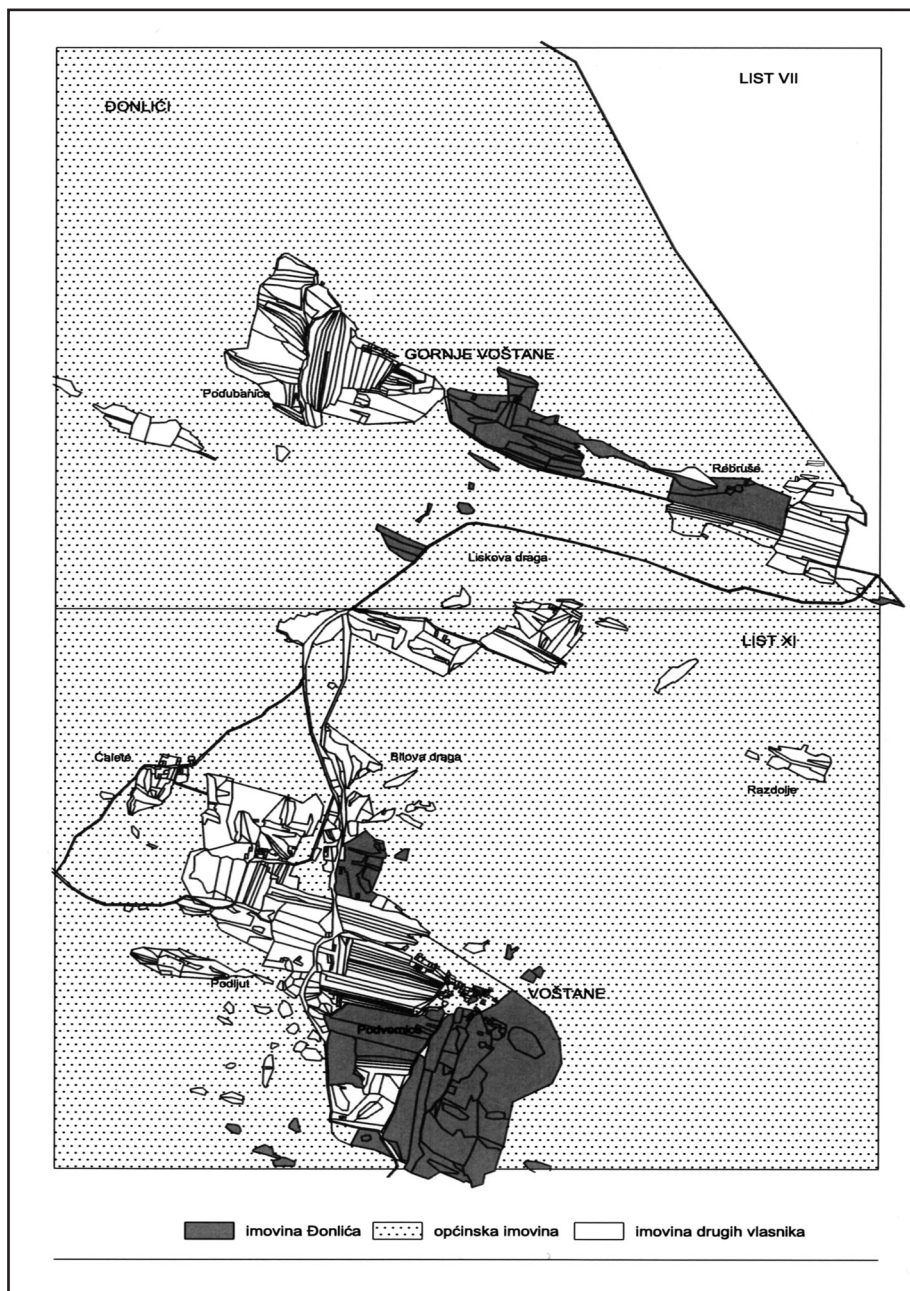
Sl. 5 Organizacija stambeno-gospodarskog prostora sela Voštane prema dodatku za više listova i upisniku čestica zgrada



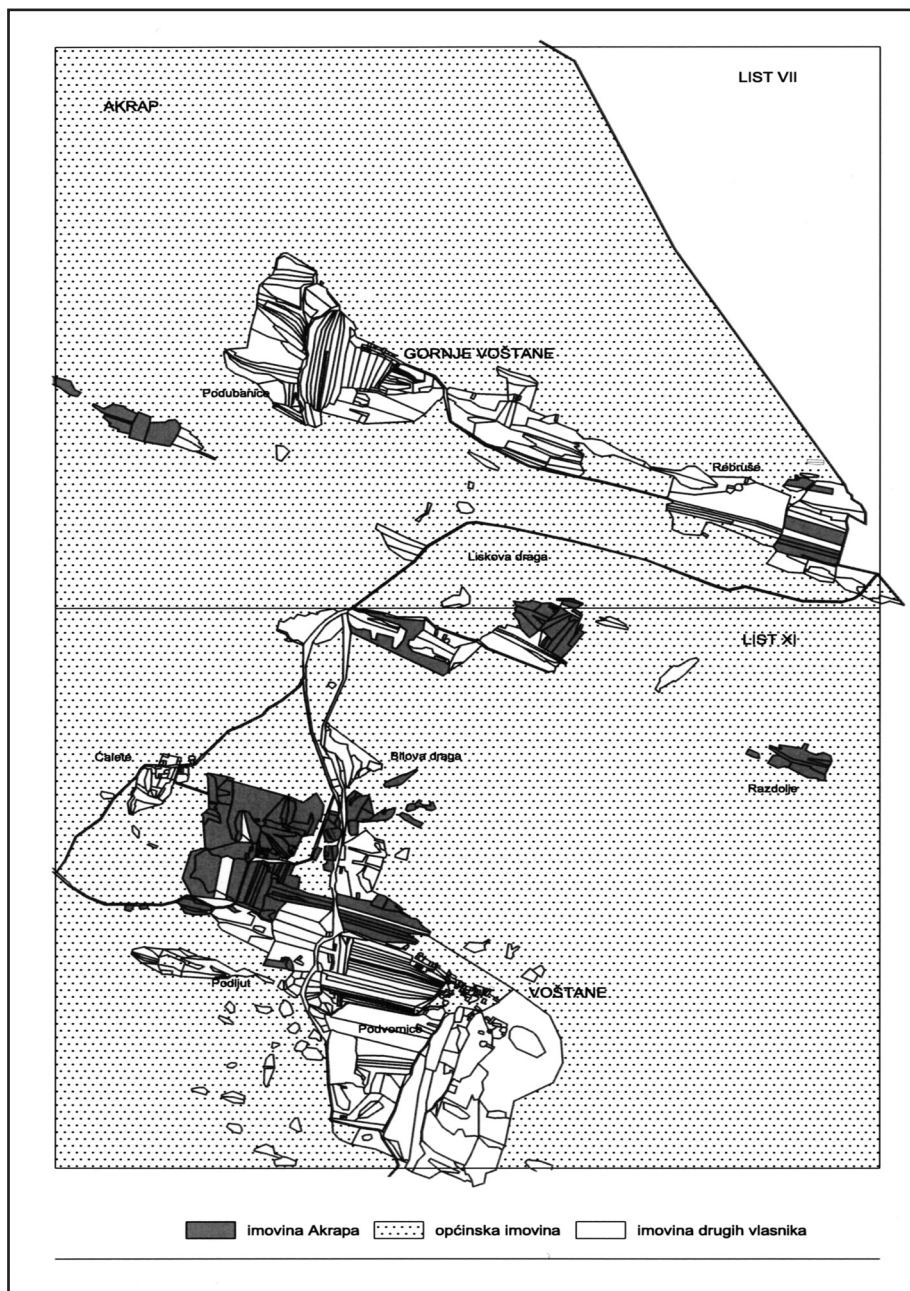
Sl. 6 Organizacija stambeno-gospodarskog prostora na području Gornjih Voštana, Liskove drage i Rebruše prema dodatku za više listova i upisniku čestica zgrada



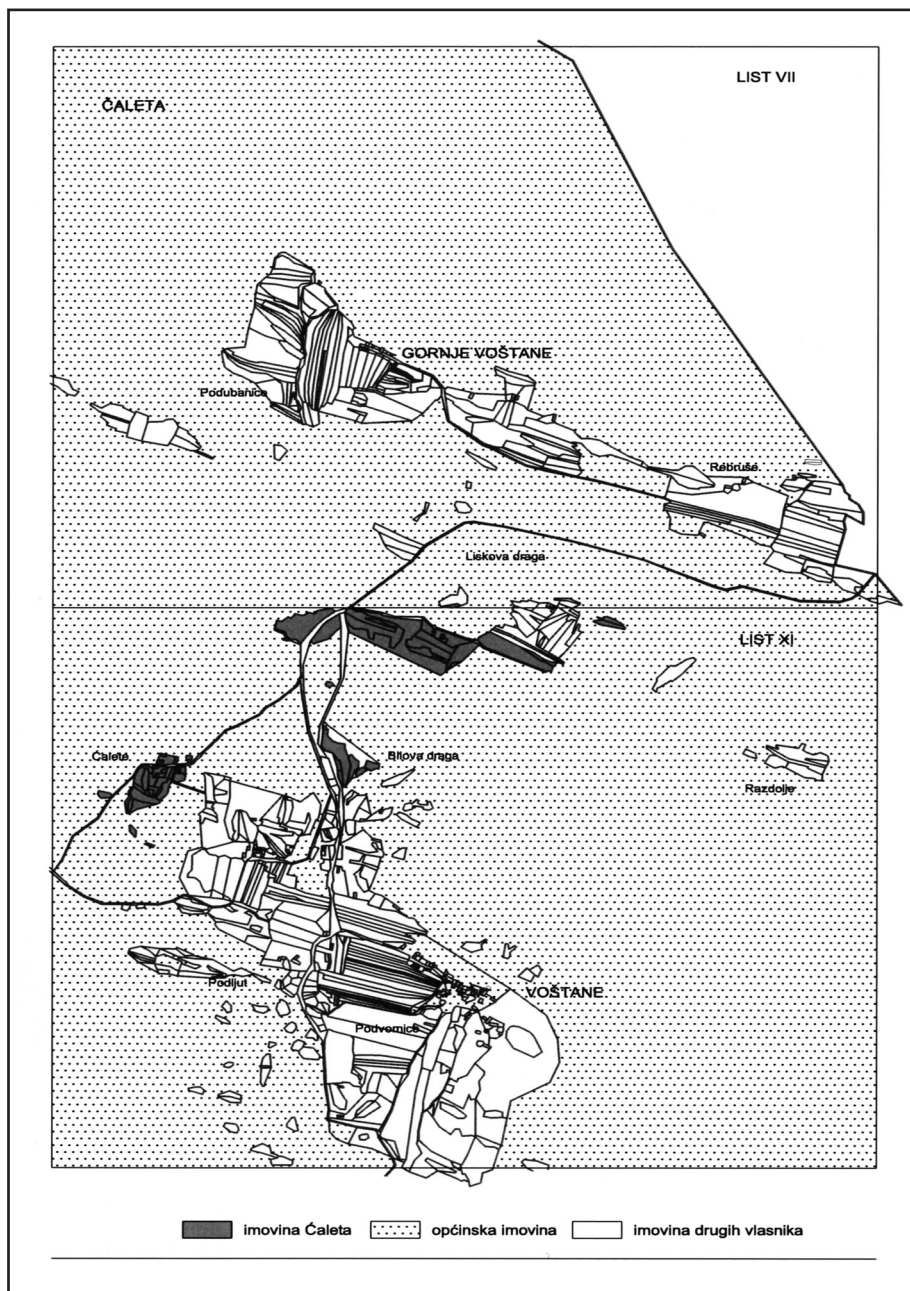
Sl. 7 Primarni i sekundarni stambeno-gospodarski prostor Babića, prema listovima VII i XI te upisnicima čestica zemlje i čestica zgrada



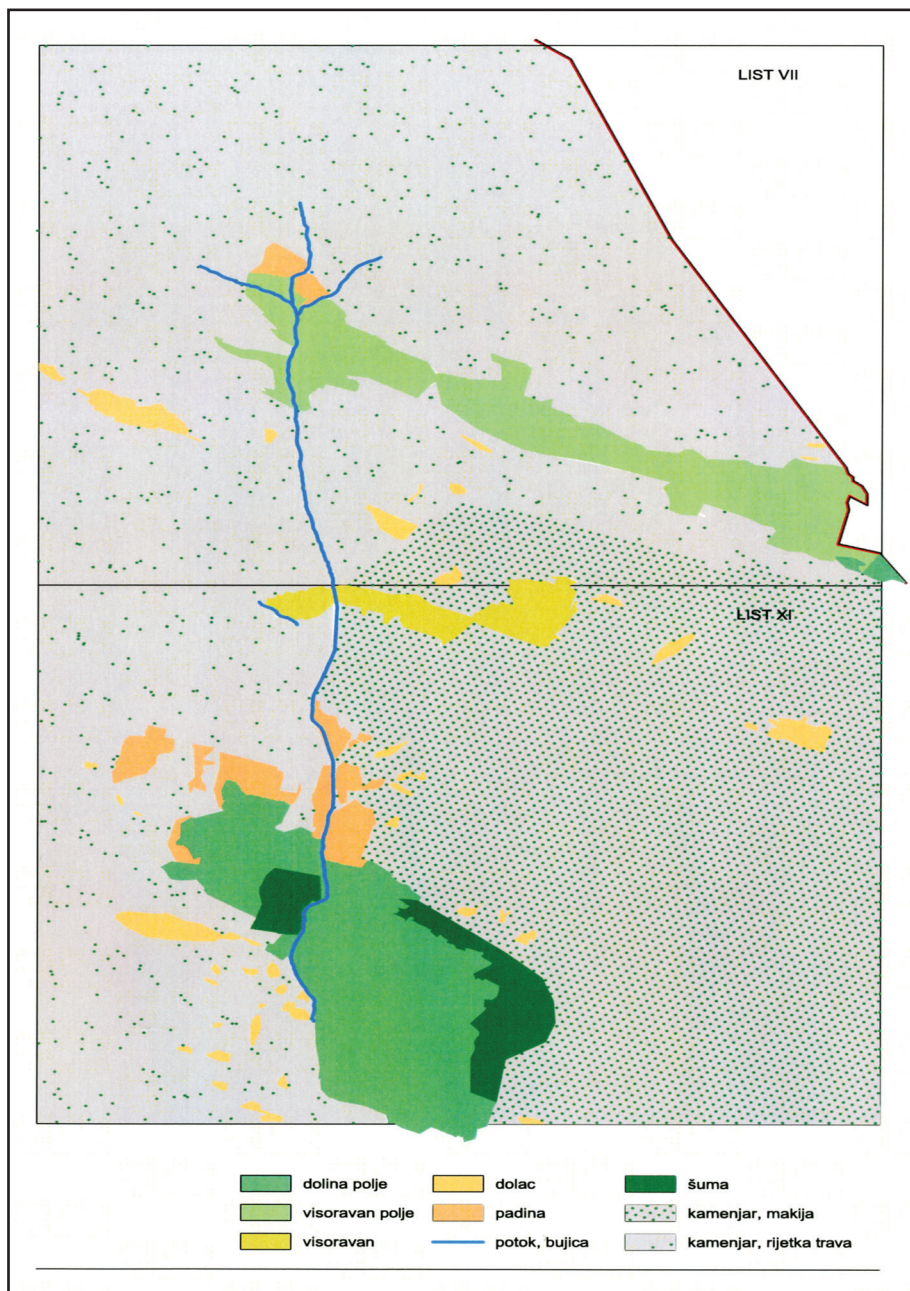
Sl. 8 Primarni i sekundarni stambeno-gospodarski prostor Đonlića, prema listovima VII i XI te upisnicima čestica zemlje i čestica zgrada



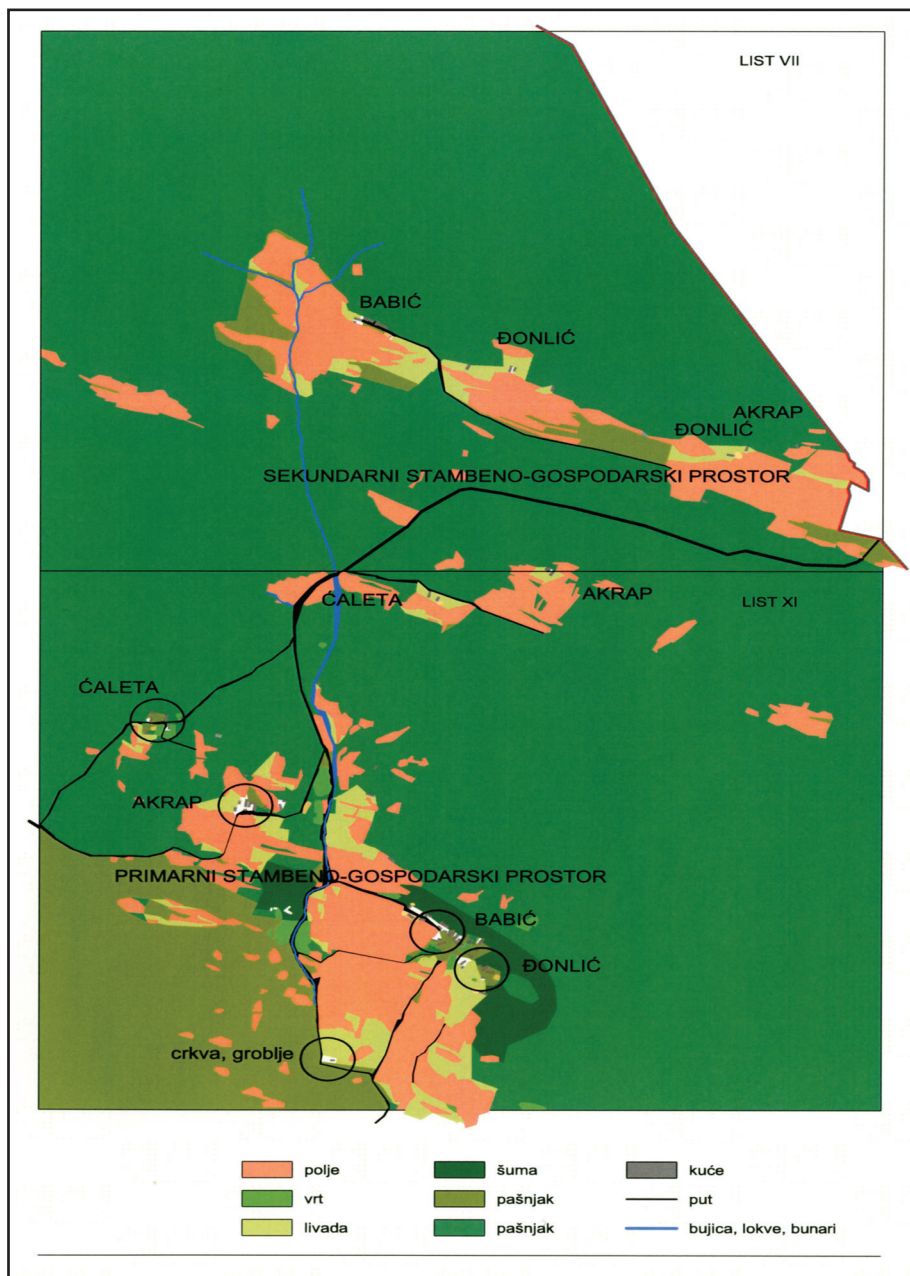
Sl. 9 Primarni i sekundarni stambeno-gospodarski prostor Akrapa, prema listovima VII i XI te upisnicima čestica zemlje i čestica zgrada



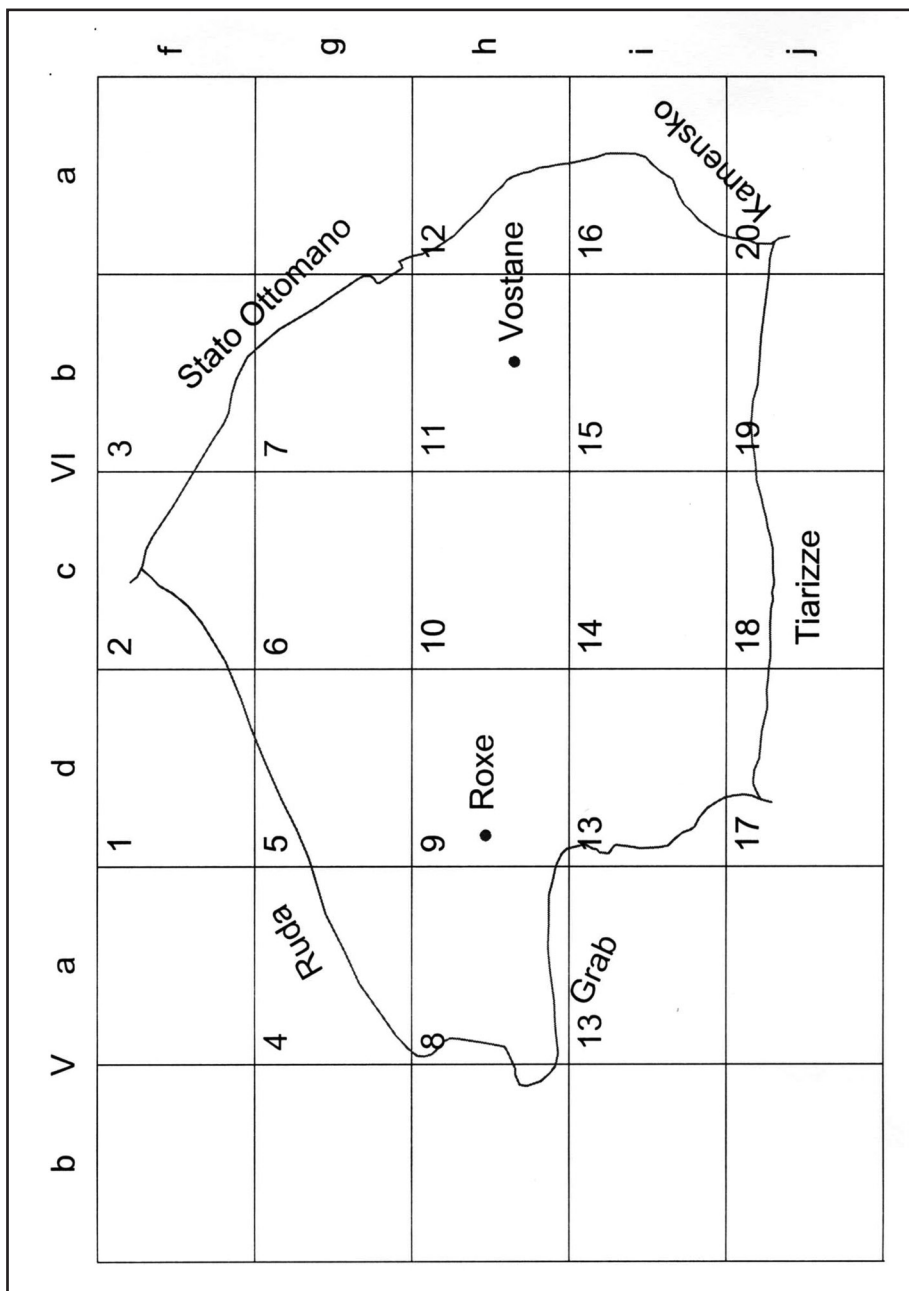
Sl. 10 Primarni i sekundarni stambeno-gospodarski prostor Čaleta, prema listovima VII i XI te upisnicima čestica zemlje i čestica zgrada



Sl. 11 Elementi prirodnog krajolika na prostoru sela Voštane, prema listovima VII i XI, upisniku čestica zemlje



Sl. 12 Kulturni krajolik sela Voštane, prema listovima VII i XI, upisnicima čestica zemlje i čestica zgrada



Sl. 13 Katastarska općina Voštane, veza listova

VOŠTANE – MAN AND SPACE IN THE EARLY 19TH CENTURY

Sanja Buble

Original scientific paper

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine

Konzervatorski odjel u Splitu, Porinova 2, 21000 Split

The village of Voštane is situated on the plateau towards southern hill-sides of Kamešnica mountain in the eastern part of Sinj borderland, just near the border with Bosnia and Herzegovina. Geographical, geo-morphological and climate conditions of wider Dinaric expanse determined the way of life of Voštane inhabitants, as well as the nature of their habitations. In that way, the cultural landscape of Voštane developed within the interaction of space-determined conditions and anthropogenic features. In the rocky region, which is in want of fertile soil and water, the life in severe mountain-dominating climate was based on cattle breeding as the basic economic activity, while arable crops growing was only an additional activity.

Poor historical sources reveal almost nothing about the way of life and space organization of Voštane in the past, so the data from the Austrian cadastral surveying conducted in 1831 are the only historical source to get an insight into the social, demographic and economic circumstances of Voštane. Cadastre research thus gives an insight into not only historical moment of that time, but nearer history can also be recognized, which has left an imprint in space, as well as prediction of further transformations of cultural environment. The cadastre of the Commune of Voštane (Comune Vostane con Roxe), Sinj county (Sign), is kept in the Archive of maps for Istria and Dalmatia in Split under inventory number 152. It contains a great number of documents relating to the first cadastral measurement from 1831 and cadastral reassessment from 1874 and 1878. The most important documents for the natural environment study in the first half of the 19th century are the original plans of the first official triangulation from 1831 – 20 sheets entirely (Fog.I – XX) at the scale of 1:2800 and one appendix for few sheets (Allegato in doppia Scala alla mapa Originale) at the scale of 1:1440, record of built up area (Protocollo delle particelle degli edifizii) dating from 1832, record of land lots (Protocollo delle particelle dei

terreni) from 1840, boundary records which include a rough preliminary sketch with a description of communal cadastral boundary, preliminary description of the border dating from 1831 and definitive description of the border dating from 1832, list of names of island regions, valleys, capes, ports, roads, lakes, rivers and swamps from 1830, list of buildings in the villages and all the hamlets in cadastre commune according to the number of houses and house numbers as well as the owners' denomination, type of the house with the indication of annual on house levied tax dating from 1846. In the area of Voštane in the early 19th century there lived 551 inhabitants in ninety families living in eighty-seven houses in villages and detached farmsteads of certain lineages of Rože and Voštane villages. Unlike the villages on the coast and on the islands pressed together, hinterland villages are of scattered type – every lineage lived in their small, separated space – hamlet. The hamlets are most often separated by plough-lands and pasture grounds, and are sometimes situated just one next to another making thus seemingly a unique agglomeration although each clan lived on their own separate land – hamlet and it was well known to whom something belonged. Parallel reading of cadastral maps and registry plots and houses, it contributes to better understanding of the elements which characterize the natural environment as well as the organization of space, resulting from the way of life and doing business. In this way the domiciles of the Babić, Đonlić, Akrap and Čaleta clans, the village of Voštane, have been developed along the lower sea-level edge of the field and together with cultivable parcels, meadows and pasture grounds make a primary farmstead area. On the plateau under the rocky hillsides of Kamešnica, a secondary residential and farm area of Voštane lineages was formed. These were composed of stables surrounded by pasture grounds and smaller cultivable parcels. Besides the inhabitants of the villages of Voštane, the land in the communal area was also owned by the inhabitants of neighbouring communes of Ruda, Grab and Tigarica, and also the more distant places of Sinj district – Vrpolje, Velić, Turjak, Otok, Jabuka, Košute, Trilj, Čaporica. The same way of life of the inhabitants of neighbouring communes - cattle breeding - is reflected not only in proprietary relationships but also in mutual family links among inhabitants as witnessed by the appearance of the same family names in different villages of the Cetina region providing thus abundant evidence of them belonging to the same cultural milieu.

The social environment of Voštane, registered in the cadastre dating from the early 19th century, is a reflection of traditional cattle breeder liv-

ing that had not essentially changed until the middle of the 20th century. With an increase of the number of inhabitants, the former secondary farmsteads and some isolated households transformed into the small villages, the surface of cultivable karst valleys was increased by clearing the stones, new wells, pools and cisterns were built along pasture grounds and fields, but the space management and the way of life have essentially remained unchanged. So, reading the Austrian land surveying documents make us aware of life and space of the Voštane cattle breeders from the early 19th century until the second half of the 20th century.

Key words: village Voštane, Austrian cadastral measurements, historical sources, natural environment, cultural landscape, primary and secondary farmstead area, traditional cattle breeding